

**Други периодични
Извјештај о увођењу нових технологија
у изборни процес
у Босни и Херцеговини**

Сарајево, октобар 2024. године

© Централна изборна комисија Босне и Херцеговине, 2024.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине дозвољава репродуковање овог материјала уз навођење власника ауторских права и у неизмијењеном садржају. Захтјеви у вези с ауторским правима могу се послати Централној изборној комисији Босне и Херцеговине путем *имејл* адресе kontakt@izbori.ba или на адресу Данијела Озме 7, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине

Данијела Озме бр. 7, 71000 Сарајево
Босна и Херцеговина

Тел.: +387 (0) 33 251 300

Факс: +387 (0) 33 251 329

Имејл: kontakt@izbori.ba

Интернет-страница: www.izbori.ba

X: @IZBORI_BA

Инстаграм: [izbori_ba](https://www.instagram.com/izbori_ba)

Фејсбук: <https://www.facebook.com/people/Centralna-izborna-komisija-Bosne-i-Hercegovine/100083235705310/>

LinkedIn: <https://ba.linkedin.com/company/centralna-izborna-komisija-bosne-i-hercegovine>

<https://www.youtube.com/c/IZBORIBIH>

Изрази писани у једном роду односе се без дискриминације на оба пола.

Садржај:

Преглед скраћеница.....	3
УВОД.....	5
1. Пилот пројекат 1 - Аутентификација бирача и трансмисија резултата.....	9
1.1. Легислатива	11
1.2. Локација спровођења Пилот пројекта 1 - Аутентификација бирача и трансмисија резултата	11
1.3. Технички аспект пилот пројекта 1 - Аутентификација бирача и трансмисија резултата	17
1.3.1 Начин спровођења Пилот пројекта 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата	22
1.3.2 Мјере безбједности и заштите уређаја и података	25
1.3.3 Уклањање података	28
1.3.4 Транспорт уређаја	28
1.3.5 Особље за спровођење пилот пројекта 1	29
1.4. Евалуација пројекта	30
1.5. Изазови.....	31
2. Пилот пројекат 2 - Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића.....	32
2.1. Легислатива	34
2.3.1 Начин спровођења пилот пројекта 2 - Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића.....	40
2.3.2 Пренос електронских резултата	44
2.3.3 Мјере безбједности и заштите уређаја и података	45
2.3.4 Уклањање података са скенера.....	45
2.3.5 Транспорт уређаја	46
2.3.6 Особље за спровођење пилот пројекта 2	46
2.4. Евалуација пројекта	47
2.5. Изазови.....	48
3. Пилот пројекат 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача.....	49

3.1.	Легислатива	51
3.2.	Локација спровођења Пилот пројекта 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача.....	52
3.3.	Технички аспект пилот пројекта 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача.....	55
3.3.1.	Начин спровођења Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача.....	57
3.3.2	Мјере безбједности и заштите уређаја и података	64
3.3.3	Уклањање података са Система за управљање идентитетом	66
3.3.4	Транспорт уређаја	67
3.3.5	Особље за спровођење пилот пројекта 3	67
3.4.	Евалуација пројекта	68
3.5.	Изазови.....	68
4.	Пилот пројекат 4 – Видео надзор на бирачким мјестима	69
4.1.	Легислатива	69
4.2.	Локација спровођења Пилот пројекта 4 - Видео надзор на бирачким мјестима	70
4.3.	Технички аспект пилот пројекта 4 – видео надзор на бирачким мјестима	71
4.3.1	Начин спровођења Пилот пројекта 4 – видео надзор на бирачким мјестима	71
4.3.2	Мјере безбједности и заштите уређаја и података	72
4.3.3	Транспорт уређаја	73
4.3.4	Особље за спровођење пилот пројекта 4	73
4.4.	Евалуација пројекта	74
4.5.	Изазови.....	74
5.	Наредне активности.....	75
6.	Закључак.....	75
	Списак слика:	77

Преглед скраћеница

Ознака	Назив
IDDEEA	Агенција за идентификациона документа, евиденције и размјену података Босне и Херцеговине
АЗЛП БиХ	Агенција за заштиту личних података у Босни и Херцеговини
USAID	Америчка агенција за међународни развој
БМ	Биначка мјеста
БиХ	Босна и Херцеговина
ДИ	Democracy International
ЦБС	Централни бирачки списак
ЦИК БиХ	Централна изборна комисија Босне и Херцеговине
ЕУ ДЕЛЕГАЦИЈА	Делегација Европске уније
ЕУ	Европска унија
ИТ	Информационе технологије
ИПА	Инструмент претприступне помоћи
ЈИИС	Јединствени изборни информациони систем
IFES	Међународна фондација за изборне системе
ОМП	Оквирна мапа пута за имплементацију пилот пројекта
ОЕБС	Организација за европску безбједност и сарадњу
ОИК/ГИК	Општинска / градска изборна комисија
ПСБиХ	Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине
Радна група (РГ)	Радна група за унапређење интегритета избора
SEI	Подршка изборном интегритету
USAID	Америчка агенција за међународни развој

УВОД

1. Централна изборна комисија Босне и Херцеговине (ЦИК БиХ) надлежна је за спровођење Анекса III. Дејтонског мировног споразума, Изборног закона Босне и Херцеговине,¹ Закона о финансирању политичких странака,² те учешће у спровођењу Изборног закона Републике Српске,³ Изборног закона Брчко дистрикта БиХ,⁴ Закона о избору, престанку мандата, опозиву и замјени начелника општина у Федерацији БиХ,⁵ Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине⁶ те Устава Босне и Херцеговине (Анекс IV. Оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини), Устава Федерације БиХ и Устава Републике Српске у дијелу који се односи на изборе.
2. У складу с чланом 20.16е став (4) Изборног закона Босне и Херцеговине⁷ прописано је да ће Централна изборна комисија БиХ Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине (ПС БиХ) редовно достављати извјештаје о својим активностима на увођењу нових технологија.
3. Интервенцијом Високог представника за Босну и Херцеговину дана, 26.03.2024. године донесене су свеобухватне измјене и допуне Изборног закона БиХ којима је између осталих омогућена употреба изборних технологија и спровођење пилот пројеката, тестирања изборних технологија прије њиховог евентуалног увођења у изборни процес за Опште изборе 2026. године.
4. ЦИК БиХ уз помоћ донаторских организација на дан одржавања Локалних избора 2024. године планира спровести четири (4) пилот пројекта уз тестирање различитих изборних технологија⁸ и то: 1) Аутентификација бирача и трансмисија резултата, 2) Оптички скенери и пребројавање гласачких листића, 3) Биометријска идентификација и аутентификација бирача и 4) Видео надзор на бирачким мјестима, у **24 основне изборне јединице на 458 бирачких мјеста**.
5. ЦИК БиХ је 30.07.2024. године ПСБиХ доставио Први периодични Извјештај о увођењу нових технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини,⁹ који је разматран и усвојен 28.08.2024. године на 21. сједници Представничког дома ПСБиХ.¹⁰ Први периодични Извјештај о увођењу нових технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини је обухватио активности ЦИК-а БиХ на

¹ „Службени гласник БиХ“, бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22, 67/22 и 24/24

² „Службени гласник БиХ“, бр: 95/12 и 41/16

³ „Службени гласник РС“, бр. 34/2, 35/03, 24/04, 19/05, 24/12, 109/12, 45/18 и 18/20

⁴ „Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бр. 17/08, 43/08, 49/18

⁵ „Службене новине ФБиХ“, број: 19/08

⁶ „Службени гласник БиХ“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07 и 24/08

⁷ „Службени гласник БиХ“, бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 52/22, 67/22 и 24/24

⁸ Колегиј ЦИК-а БиХ је 02.07.2024. године именовано четири оперативна тима за спровођење пилот пројеката (број: 63/2024 од 02.07.2024. године).

⁹ Акт број 04-2-50-4-1192-56/20

¹⁰ Акт Представничког дома ПС БиХ број 01-50-1-15-21/24 од 28.08.2024.

модернизацији и увођењу иновација у изборни процес у Босни и Херцеговини од 2006. године до 2022. године, односно од 2022. године до јула 2024. године када су започете активности с донаторским организацијама, које су ЦИК-у БиХ упутиле писмо намјере о могућности тестирања дигиталних технологија у БиХ.

6. Други периодични Извјештај о увођењу нових технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини је посвећен дигитализацији изборног процеса с фокусом на техничке и правне аспекте реализације активности четири (4) пилот пројекта која ће бити спроведена на дан Локалних избора 2024. године.
7. Поред општих подзаконских аката који регулишу спровођење свих пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године (Одлука о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године¹¹, Одлука о измјенама и допунама Одлуке о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године¹², Упутство о спровођењу пилот пројекта на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија,¹³ Одлука о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројекта за Локалне изборе 2024. године,¹⁴ Исправку текста Одлуке о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројекта за Локалне изборе 2024. године,¹⁵ Одлуке о исправци Одлуке о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројекта за Локалне изборе 2024. године¹⁶, Упутство о спровођењу пилот пројекта на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија,¹⁷ ЦИК БиХ је усвојио низ докумената којима се регулишу различити аспекти спровођења појединачних пилот пројеката.
8. Колегиј ЦИК-а БиХ је именовao четири оперативна тима за спровођење четири пилот пројекта.
9. У циљу што бољег разумијевања модернизације изборног процеса, изазова у имплементацији иновативних рјешења за унапређење транспарентности и учинковитости избора, ЦИК БиХ је у сарадњи с Венецијанском комисијом Савјета Европе 4. и 5. септембра 2024. године организовао дводневну радионицу о дигиталним технологијама у изборном процесу.¹⁸
10. Надаље, у циљу прикупљања мишљења и перцепције грађана о значају увођења изборних технологија, ЦИК БиХ је креирао и „Анкету о увођењу изборних технологија у изборни процес“ која је објављена на веб страници www.izbori.ba.¹⁹

¹¹ Акт број: 05-1-02-2-419-1/24 од 03.04.2024.

¹² Акт број: 05-1-02-2-419-2/24 од 16.08.2024.

¹³ Акт број: 05-1-02-2-601-1/24 од 03.05.2024.

¹⁴ Акт број: 05-1-02-2-1581-1/24 од 16.08.2024.

¹⁵ Акт број: 05-1-02-2-1581- 3/24 од 27.08.2024. („Службени гласник“ број: 59/24).

¹⁶ Акт број 06-1-07-1-2323-2/24 од 02.10.2024. године

¹⁷ Акт број: 05-1-02-2-601-1/24 од 03.05.2024.

¹⁸ Радионица се одржала у Центру за едукацију ЦИК-а БиХ 04. и 05.09.2024. године

¹⁹ Анкета о увођењу изборних технологија у изборни процес је постављена на веб страницу ЦИК-а БиХ 06.09.2024. године и биће активна до потврђивања резултата Локалних избора 2024. године, 06.11.2024.

<https://www.izbori.ba/?Lang=3&CategoryID=356>

11. Након завршетка пилот пројеката и њихове евалуације, ПСБиХ ће бити достављена и „Студија изводљивости увођења нових технологија у изборном процесу – евалуација и анализа спроведених пилот пројеката“ како би се на основу информисаних избора, ПСБиХ могла одредити у којем правцу ће ићи увођење изборних технологија.

1. Пилот пројекат 1 - Аутентификација бирача и трансмисија резултата

12. ЦИК БиХ, у сарадњи с Делегацијом ЕУ у БиХ и Агенцијом за идентификациона документа, евиденцију и размјену података (IDDEEA) 27.02.2023. године озваничио је почетак активности на спровођењу „Пилот пројекта подршке Европске уније за увођење нових технологија у изборни процес у БиХ“ за аутентификацију бирача и унос и трансмисију резултата с бирачког мјеста.
13. **Сврха пројекта** је тестирање напредних изборних технологија и симулација њихове примјене на бирачким мјестима у БиХ на изборни дан, ради утврђивања модалитета технолошког јачања изборних институција и процеса како би се минимизирале или отклониле могућности изборних превара.
14. **Циљеви пројекта** и очекивани резултати су обезбиједити интегритет, транспарентност и ефикасност изборног процеса у БиХ у складу с међународним стандардима.
15. Реализација Пилот пројекта обухвата набавку и инсталацију одговарајућих хардвера, као и развој, инсталацију и тестирања софтвера за процес аутентификације бирача, уноса и преноса изборних резултата с бирачког мјеста, стручну обуку корисника, као и организовање и **спровођење пилот пројекта 1. на 165 бирачких мјеста** у 11 основних изборних јединица и то: Стари Град Сарајево, Домаљевац - Шамац, Бијељина, Добој, Горажде, Градишка, Сански Мост, Сребреница,, Тешањ, Требиње и Зворник.²⁰
16. **Делегација Европске уније у БиХ (ЕУ)**, коју представља Европска комисија у име и за рачун Босне и Херцеговине је уговарачки орган, као донатор односно финансијер пројекта.
17. **ЦИК БиХ** је корисник пројекта и његова обавеза је да одобрава апликативне софтвере, сарађује с учесницима пројекта, да информира донатора о проблемима, и да с пратећим службама Секретаријата ЦИК-а БиХ и изборном администрацијом комуницира имплементацију пројекта на терену у сарадњи с ОИК/ГИК. ЦИК БиХ је дужан у сарадњи с IDDEEA-ом имплементатору пројекта доставити техничке мрежне параметре и упуте за повезивање свих 165 одабраних пилот бирачких мјеста на IDDEEA базу података с отисцима прстију ради несметаног рада апликације током тестирања апликације и примјене на дан избора.
18. **Компаније iBusiness и УНИС Телеком** су уговорне стране пилот пројекта ЕУ. Уговарачи су у складу с пројектним задатком дужни обезбиједити хардверску компоненту и интегрисати корисничке апликације. То укључује инсталацију, конфигурацију, тестирање и стављање у рад хардверских компоненти у један

²⁰ Одлука о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године, Одлука о измјенама и допунама Одлуке о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године

информациони систем и повезивање с постојећим информационим системима и телекомуникационом мрежом ЦИК-а БиХ и IDDEEA-е.

19. **IDDEEA** пружа техничку подршку имплементацији пројекта. С обзиром на то да IDDEEA посједује серверску инфраструктуру која је неопходна за брзу и учинковиту претрагу евиденција о отисцима прстију, односно биометријских предлогака који се стварају од добијених отисака прстију, IDDEEA ће тестирати и инсталирати софтвере у сарадњи с ЦИК-ом БиХ, за постизање безбједне комуникације с ЦИК-ом БиХ и Synchronous Digital Hierarchy (СДХ) мрежом и серверима с базама података о отисцима прстију свих бирача. У ову сврху ЦИК БиХ је осигурао проширени линк за комуникацију с IDDEEA-ом како не би дошло до загушења промета. За потребе комуникације с бирачким мјестима обезбијеђени су „безбједносни тунели“ на основу услуга које пружају телеком оператори.
20. У марту 2023. године, номиновани су **чланови Управног одбора за имплементацију активности пилот пројекта**, а чине га представници Секретаријата ЦИК БиХ, УНИС Телекома, iBusniess-а, и IDDEEA-е. Чланове Управног одбора према пројектном задатку чине и представници Делегације ЕУ у БиХ, као уговорачког органа одговорног за вођење пројекта чији је крајњи корисник ЦИК БиХ.
21. У сврху спровођења пилот пројекта аутентификације бирача и трансмисије резултата на бирачком мјесту користе се **преносни рачунари, скенери отисака прста, бар код скенери и мобилни интернет пакети с УСБ модемом.**²¹ Пројектним активностима је реализована и набавка и опремање ЦИК БиХ и IDDEEA-е хардвером и софтвером за пријем, контролу и заштиту података за процес аутентификације бирача и унос резултата с бирачког мјеста.
22. Дана, 05.07.2024. године Делегација ЕУ у БиХ је извршила званичну примопредају опреме ЦИК-у БиХ која је набављена за спровођење пилот пројекта 1. – Аутентификација бирача и трансмисија резултата.

Слика 1 Сет опреме за бирачко мјесто: преносни рачунар, бар код скенер за документе, скенер отисака прстију

²¹ Набављена опрема за бирачка мјеста укључује 175 лаптопа, 175 уређаја за електронску идентификацију бирача путем отиска прста и 175 читача бар кода с личних докумената, као и 2 сервера за потребе ЦИК БиХ и IDDEEA-е, 1 Firewall и 2 екрана.

23. Укупна вриједност пројекта је 639.991,00 ЕУР-а.
24. ЦИК БиХ ће у наредном периоду организовати примопредају сервера IDDEEA-и за потребе спровођења пилот пројекта 1.
25. Колегиј ЦИК-а БиХ је 02.07.2024. године именовао оперативни тим за спровођење пилот пројекта 1, а којег сачињава пет службеника Секретаријата ЦИК-а БиХ.²²

1.1. Легислатива

26. Поред претходно наведених општих подзаконских аката који регулишу спровођење свих пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године, за потребу спровођења Пилот пројекта 1- Аутентификација бирача и трансмисија резултата, ЦИК БиХ је донио сљедеће подзаконске акте:
 - Правилник о чувању и посебним мјерама техничке заштите личних података бирача на бирачким мјестима на којима се спроводи пилот пројекат 1- Аутентификација бирача и трансмисија резултата и пилот пројекат 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача за Локалне изборе 2024. године.²³
 - План безбједности личних података на бирачким мјестима на којима се спроводе пилот пројекат 1 – аутентификација бирача и трансмисија резултата и пилот пројекат 3. – биометријска идентификација и аутентификација за Локалне изборе 2024. године.²⁴
 - Упутство о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата.²⁵

1.2. Локација спровођења Пилот пројекта 1 - Аутентификација бирача и трансмисија резултата

27. Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године спроводи се на 165 бирачких мјеста у 11 основних изборних јединица (Стари Град Сарајево, Домањевац – Шамац, Бијељина, Добој, Горажде, Градишка, Сански Мост, Сребреница, Тешањ, Требиње, Зворник) што је регулисано у члану 1. Одлуке о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројеката за Локалне изборе 2024. године и Одлуци о исправци одлуке о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројеката за Локалне изборе 2024. године²⁶.

²² Записник с колегија Централне изборне комисије БиХ број: 63/2024 од 02.07.2024. године

²³ 59. сједница, 29.08.2024. године, број: 05-1-02-2-1879-1/24

²⁴ Акт број: 05-02-2-1879-2/24 од 10.09.2024. године

²⁵ „Службени гласник БиХ“, број 61/24, Акт број: 05-1-02-2-1873-1/24 од 29.08.2024.године.

²⁶ Акт број 06-1-07-1-2323-2/24 од 02.10.2024. године

а) Стари Град Сарајево – 46 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
137A001	ШИРОКАЧА 1	ОШ ЕДХЕМ МУЛАБДИЋ УЛ ЗА БЕГЛУКОМ 60
137A002	ШИРОКАЧА 2	ОШ ЕДХЕМ МУЛАБДИЋ УЛ ЗА БЕГЛУКОМ 60
137A003	ШИРОКАЧА 3	ОШ ЕДХЕМ МУЛАБДИЋ УЛ ЗА БЕГЛУКОМ 60
137A004	ТОКАЦЕКА 1	ОШ ЕДХЕМ МУЛАБДИЋ УЛ ЗА БЕГЛУКОМ 60
137A005	ТОКАЦЕКА 2	ОШ ЕДХЕМ МУЛАБДИЋ УЛ ЗА БЕГЛУКОМ 60
137A006	МАХМУТОВАЦ 1	ОШ ШЕЈХ МУХАМЕД ЕФ.ХАЦИЈАМАНОВИЋ, УЛ. ИЗА ХРИДА БР.11
137A007	МАХМУТОВАЦ 2	ОШ ШЕЈХ МУХАМЕД ЕФ.ХАЦИЈАМАНОВИЋ, УЛ. ИЗА ХРИДА БР.11
137A008	МАХМУТОВАЦ 3	ОШ ШЕЈХ МУХАМЕД ЕФ.ХАЦИЈАМАНОВИЋ, УЛ. ИЗА ХРИДА БР.11
137A009	ХРИД-ЈАРЧЕДОЛИ 1	ОШ ШЕЈХ МУХАМЕД ЕФ ХАЦИЈАМАНОВИЋ, УЛ. ИЗА ХРИДА 11
137A010	ХРИД-ЈАРЧЕДОЛИ 2	ОШ ШЕЈХ МУХАМЕД ЕФ ХАЦИЈАМАНОВИЋ, УЛ. ИЗА ХРИДА 11
137A011	ХРИД-ЈАРЧЕДОЛИ 3	ОШ ШЕЈХ МУХАМЕД ЕФ ХАЦИЈАМАНОВИЋ, УЛ. ИЗА ХРИДА 11
137A012	БАБИЋА БАШЧА 1	МЗ БАБИЋА БАШЧА МАГУДА 1
137A013	БАБИЋА БАШЧА 2	МЗ БАБИЋА БАШЧА МАГУДА 1
137A014	БИСТРИК 1	ОШ ЕДХЕМ МУЛАБДИЋ КОНАК 1
137A015	БИСТРИК 2	ОШ ЕДХЕМ МУЛАБДИЋ КОНАК 1
137A016	БИСТРИК 3	ОШ ЕДХЕМ МУЛАБДИЋ БИСТРИК 31
137A017	БИСТРИК 4	ОШ ЕДХЕМ МУЛАБДИЋ БИСТРИК 31
137A018	МЈЕДЕНИЦА	МСШ ХАМДИЈЕ КРЕШЕВЉАКОВИЋА 55
137A019	МОШЋАНИЦА 1	МЗ МОШЋАНИЦА САРАЈЕВСКИХ ГАЗИЈА 25
137A020	МОШЋАНИЦА 2	ОШ ВРХБОСНА БАРУТХАНА 60
137A021	МОШЋАНИЦА 3	ОШ ВРХБОСНА БАРУТХАНА 60
137A022	МОШЋАНИЦА 4	ОШ ВРХБОСНА БАРУТХАНА 60
137A023	ВРАТНИК 1	ОШ ХАМДИЈА КРЕШЕВЉАКОВИЋ ЦАРИНА 2
137A024	ВРАТНИК 2	ОШ ХАМДИЈА КРЕШЕВЉАКОВИЋ ЦАРИНА 2
137A025	ВРАТНИК 3	МЗ ВРАТНИК МУСТАФЕ ДОВАЦИЈЕ 17
137A026	ВРАТНИК 4	МЗ ВРАТНИК МУСТАФЕ ДОВАЦИЈЕ 17
137A027	КОВАЧИ 1	ОШ САБУРИНА САБУРИНА 4
137A028	КОВАЧИ 2	ОШ САБУРИНА САБУРИНА 4
137A029	СУМБУЛУША 1	ОШ САБУРИНА САБУРИНА 4
137A030	СУМБУЛУША 2	ОШ САБУРИНА САБУРИНА 4
137A031	МЕДРЕСА 1	ТЕКСТИЛНА ШКОЛА МЕДРЕСЕ 5
137A032	МЕДРЕСА 2	ТЕКСТИЛНА ШКОЛА МЕДРЕСЕ 5
137A033	МЕДРЕСА 3	ТЕКСТИЛНА ШКОЛА МЕДРЕСЕ 5
137A034	МЕДРЕСА 4	ТЕКСТИЛНА ШКОЛА МЕДРЕСЕ 5
137A035	СЕДРЕНИК 1	ПРОСТОР ОШ НА СЕДРЕНИКУ, СЕДРЕНИК ББ
137A036	СЕДРЕНИК 2	ПРОСТОР ОШ НА СЕДРЕНИКУ, СЕДРЕНИК ББ
137A037	СЕДРЕНИК 3	ПРОСТОР ОШ НА СЕДРЕНИКУ, СЕДРЕНИК ББ

137A038	ЛОГАВИНА 1	ОШ М М БАШЕСКИЈЕ ЛОГАВИНА 52
137A039	ЛОГАВИНА 2	ОШ М М БАШЕСКИЈЕ ЛОГАВИНА 52
137A040	ЛОГАВИНА 3	ОШ М М БАШЕСКИЈЕ ЛОГАВИНА 52
137A041	ЛОГАВИНА 4	ОШ М М БАШЕСКИЈЕ ЛОГАВИНА 52
137A042	ЛОГАВИНА 5	ОШ М М БАШЕСКИЈЕ ЛОГАВИНА 52
137A043	БАШЧАРШИЈА 1	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ТРГ ОСЛОБОЂЕЊА 1
137A044	БАШЧАРШИЈА 2	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ТРГ ОСЛОБОЂЕЊА 1
137A045	БАШЧАРШИЈА 3	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ТРГ ОСЛОБОЂЕЊА 1
137A046	ФЕРХАДИЈА	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ТРГ ОСЛОБОЂЕЊА 1

б) Домањевац Шамац – 7 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
020A001	ДОМАЉЕВАЦ ОШ	ОСНОВНА ШКОЛА " БРАЋЕ РАДИЋА", ДОМАЉЕВАЦ
020A002	ДОМАЉЕВАЦ ХКЦ	ХРВАТСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР, ДОМАЉЕВАЦ
020A003	ДОМАЉЕВАЦ ОШ	ОСНОВНА ШКОЛА "БРАЋЕ РАДИЋА" ДОМАЉЕВАЦ
020A004	БАЗИК МО	ПРОСТОРИЈЕ МО БАЗИК
020A005	ГРЕБНИЦЕ ОШ	ОСНОВНА ШКОЛА ГРЕБНИЦЕ
020A006	ДОМАЉЕВАЦ ХКЦ	ХРВАТСКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР ДОМАЉЕВАЦ
020A007	ГРЕБНИЦЕ ОШ	ОСНОВНА ШКОЛА ГРЕБНИЦЕ

ц) Бијељина – 28 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
029Б012	ОШ КНЕЗ ИВО 1	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б013	ОШ КНЕЗ ИВО 2	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б014	ОШ КНЕЗ ИВО 3	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б015	ОШ КНЕЗ ИВО 4	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б016	ОШ КНЕЗ ИВО 5	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б017	ОШ КНЕЗ ИВО 6	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б051	ОШ КНЕЗ ИВО 7	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б103	ОШ КНЕЗ ИВО 8	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б106	ОШ КНЕЗ ИВО 9	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б111	ОШ КНЕЗ ИВО 10	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА 46
029Б121	ОШ КНЕЗ ИВО 11	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА
029Б122	ОШ КНЕЗ ИВО 12	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА
029Б123	ОШ КНЕЗ ИВО 13	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА
029Б133	ОШ КНЕЗ ИВО 14	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА
029Б136	ОШ КНЕЗ ИВО 15	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА

029Б137	ОШ КНЕЗ ИВО 16	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА
029Б138	ОШ КНЕЗ ИВО 17	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА
029Б143	ОШ КНЕЗ ИВО 18	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА
029Б180	ОШ КНЕЗ ИВО 19	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ. НЕЗНАНИХ ЈУНАКА
029Б182	ОШ КНЕЗ ИВО 20	ОШ КНЕЗ ИВО ОД СЕМБЕРИЈЕ, УЛ.НЕЗНАНИХ ЈУНАКА (ХОЛ ШКОЛЕ)
029Б090	МОДРАН	ОШ МОДРАН
029Б038	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ 2	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ,УЛ.БИЈЕЉИНСКА 250, ЈАЊА
029Б039	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ 3	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ,УЛ.БИЈЕЉИНСКА 250, ЈАЊА
029Б041	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ 4	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ,УЛ.БИЈЕЉИНСКА 250, ЈАЊА
029Б043	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ 5	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ,УЛ.БИЈЕЉИНСКА 250,ЈАЊА
029Б148	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ 6	ОШ МЕША СЕЛИМОВИЋ,УЛ.БИЈЕЉИНСКА 250, ЈАЊА
029Б066	ЦРЊЕЛОВО ГОРЊЕ 1	ОШ ЦРЊЕЛОВО ГОРЊЕ
029Б158	ЦРЊЕЛОВО ГОРЊЕ 2	ОШ ЦРЊЕЛОВО ГОРЊЕ

д) Добој – 17 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
038Б074А	КОТОРСКО	ОСНОВНА ШКОЛА
038Б074Б	КОТОРСКО	ОСНОВНА ШКОЛА
038Б074Ц	КОТОРСКО	ОСНОВНА ШКОЛА
038Б012	ОШ СВЕТИ САВА 1	ОШ СВЕТИ САВА
038Б013	ОШ СВЕТИ САВА 2	ОШ СВЕТИ САВА
038Б018А	ОШ ВУК КАРАЦИЋ 5	ОШ ВУК КАРАДЗИЋ/СПОРТСКА САЛА/
038Б018Б	ОШ ВУК КАРАЦИЋ 5	ОШ ВУК КАРАДЗИЋ/СПОРТСКА САЛА/ ²⁷
038Б019	ОШ ВУК КАРАЦИЋ 3	ОШ ВУК КАРАДЗИЋ
038Б020	ОШ ВУК КАРАДЗИЋ 4	ОШ ВУК КАРАДЗИЋ
038Б021	ОШ ВУК КАРАЦИЋ 1	ОШ ВУК КАРАДЗИЋ
038Б022	ОШ ВУК КАРАЦИЋ 2	ОШ ВУК КАРАДЗИЋ
038Б023А	САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ 1	САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ
038Б023Б	САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ 1	САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ
038Б024	САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ 2	САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ
038Б025А	ПИЈЕСКОВИ	САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ
038Б025Б	ПИЈЕСКОВИ	САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ
038Б026	ПИЈЕСКОВИ	САОБРАЋАЈНИ ФАКУЛТЕТ

²⁷ Одлука о исправци одлуке о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројеката за Локалне изборе 2024. године од 02.10.2024. године

е) Горажде – 7 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
167A002	ОШ ХУСЕИН ЕФ. ЂОЗО 1	ОШ ХУСЕИН ЕФ. ЂОЗО
167A003	ОШ ХУСЕИН ЕФ. ЂОЗО 2	ОШ ХУСЕИН ЕФ. ЂОЗО
167A004	ОШ ХУСЕИН ЕФ. ЂОЗО 3	ОШ ХУСЕИН ЕФ. ЂОЗО
167A005	ОШ ХУСЕИН ЕФ. ЂОЗО 4	ОШ ХУСЕИН ЕФ. ЂОЗО
167A006	ССШ ЏЕМАЛ БИЈЕДИЋ 1	ССШ ЏЕМАЛ БИЈЕДИЋ
167A007	ССШ ЏЕМАЛ БИЈЕДИЋ 2	ССШ ЏЕМАЛ БИЈЕДИЋ
167A021	МРАВИЊАЦ	МЗ МРАВИЊАЦ

ф) Градишка – 14 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
010B004	ВРБАШКА	ОСНОВНА ШКОЛА ВРБАШКА
010B055	ЦЕНТАР 1	ОСНОВНА ШКОЛА ВАСА ЧУБРИЛОВИЋ
010B057	ЦЕНТАР 3	ОСНОВНА ШКОЛА ВАСА ЧУБРИЛОВИЋ ГРАДИШКА
010B064	СЕЊАК 3	ОСНОВНА ШКОЛА ДАНИЛО БОРКОВИЋ
010B065	СЕЊАК 4	ОСНОВНА ШКОЛА ДАНИЛО БОРКОВИЋ ГРАДИШКА
010B066	СЕЊАК 5	ОСНОВНА ШКОЛА ДАНИЛО БОРКОВИЋ - ГРАДИШКА
010B072	СЕЊАК 7	ОСНОВНА ШКОЛА ДАНИЛО БОРКОВИЋ
010B080	СЕЊАК 9	ОСНОВНА ШКОЛА ДАНИЛО БОРКОВИЋ ГРАДИШКА
010B084	СЕЊАК 8	ОСНОВНА ШКОЛА ДАНИЛО БОРКОВИЋ
010B062	СЕЊАК 1	СРЕДЊА СТРУЧНА И ТЕХНИЧКА ШКОЛА ГРАДИШКА
010B071	СЕЊАК 6	СРЕДЊА СТРУЧНА И ТЕХНИЧКА ШКОЛА
010B069	КОЗИНЦИ 2	СТАДИОН КОЗИНЦИ
010B079	КОЗИНЦИ 3	СТАДИОН КОЗИНЦИ
010B076	ГИМНАЗИЈА	ГИМНАЗИЈА

г) Сански Мост – 8 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
032A006	ГРАД ЛИЈЕВА ОБАЛА 2	ЈУ "МЈЕШОВИТА СРЕДЊА ШКОЛА С.МОСТ
032A008А	ГРАД ЛИЈЕВА ОБАЛА 3	ЈУ "МЈЕШОВИТА СРЕДЊА ШКОЛА С.МОСТ
032A008Б	ГРАД ЛИЈЕВА ОБАЛА 3	ЈУ "МЈЕШОВИТА СРЕДЊА ШКОЛА С.МОСТ
032A009	ГРАД ЛИЈЕВА ОБАЛА 4	ЈУ "МЈЕШОВИТА СРЕДЊА ШКОЛА С.МОСТ
032A010	МАХАЛА 1	ОШ "МАХАЛА"
032A011	МАХАЛА 2	ОШ "МАХАЛА"
032A023	ФАЈТОВЦИ	ОШ "ФАЈТОВЦИ"
032A026	ГОРИЦЕ - ЛУКАВИЦЕ	ОШ "ФАЈТОВЦИ"

х) Сребреница – 7 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
105Б012А	СКЕЛАНИ	ОШ СКЕЛАНИ
105Б012Б	СКЕЛАНИ	ОШ СКЕЛАНИ
105Б004	ПОТОЧАРИ 1	ОШ ПОТОЧАРИ
105Б006	ПОТОЧАРИ 2	ОШ ПОТОЧАРИ
105Б003	ОШ СРЕБРЕНИЦА 1	ОШ СРЕБРЕНИЦА
105Б007	ОШ СРЕБРЕНИЦА 2	ОШ СРЕБРЕНИЦА
105Б023	ОШ СРЕБРЕНИЦА 3	ОШ СРЕБРЕНИЦА

и) Тешањ – 9 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
039А024А	ШИЈЕ	ПОДРУЧНА ШКОЛА
039А024Б	ШИЈЕ	ПОДРУЧНА ШКОЛА
039А024Ц	ШИЈЕ	ПОДРУЧНА ШКОЛА
039А007	ЈЕЛАХ 1	ОШ ЈЕЛАХ
039А008	ЈЕЛАХ 2	ОШ ЈЕЛАХ
039А009	ЈЕЛАХ 3	ОШ ЈЕЛАХ
039А033	ЈЕЛАХ 4	ОШ ЈЕЛАХ
039А037	ЈЕЛАХ 5	ОШ ЈЕЛАХ
039А039	ЈЕЛАХ 6	ОШ ЈЕЛАХ

ј) Требиње – 8 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
182Б008	ВИНОГРАДИ 1	ОШ СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ ГОРИЦА НИКШИЋКИ ПУТ 19
182Б009	ВИНОГРАДИ 2	ОШ СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ ГОРИЦА НИКШИЋКИ ПУТ 19
182Б026А	НИКШИЋКИ ПУТ	ОШ СВЕТИ ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ ГОРИЦА НИКШИЋКИ ПУТ 19
182Б033	ВИНОГРАДИ 3	ОШ СВ ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ ГОРИЦА
182Б038	ВИНОГРАДИ 4	ОШ СВ ВАСИЛИЈЕ ОСТРОШКИ
182Б011	ПОЛИЦЕ 1	ОШ ВУК КАРАЏИЋ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ ББ
182Б012	ПОЛИЦЕ 2	ОШ ВУК КАРАЏИЋ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ ББ
182Б025	ПОЛИЦЕ 3	ОШ ВУК КАРАЏИЋ МИЛОША ЦРЊАНСКОГ ББ

к) Зворник – 14 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
083Б062	ОРАОВАЦ	ОШ ОРАОВАЦ
083Б011	НОВО НАСЕЉЕ 1	СШЦ ЗВОРНИК
083Б012	НОВО НАСЕЉЕ 2	СШЦ ЗВОРНИК
083Б013	НОВО НАСЕЉЕ 3	СШЦ ЗВОРНИК

083Б014	НОВО НАСЕЉЕ 4	СШЦ ЗВОРНИК
083Б015	НОВО НАСЕЉЕ 5	СШЦ ЗВОРНИК
083Б016	НОВО НАСЕЉЕ 6	СШЦ ЗВОРНИК
083Б017	НОВО НАСЕЉЕ 7	СШЦ ЗВОРНИК
083Б018	НОВО НАСЕЉЕ 8	СШЦ ЗВОРНИК
083Б022	ЕКОНОМИЈА 1	ПРОСТОРИЈЕ МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ
083Б023	ЕКОНОМИЈА 2	ПРОСТОРИЈЕ МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ
083Б026А	ЧЕЛОПЕК	ОШ ЧЕЛОПЕК
083Б026Б	ЧЕЛОПЕК	ОШ ЧЕЛОПЕК
083Б026Ц	ЧЕЛОПЕК	ОШ ЧЕЛОПЕК

1.3. Технички аспект пилот пројекта 1 - Аутентификација бирача и трансмисија резултата

28. За потребе имплементације пилот пројекта 1, ЦИК БиХ је припремио документ Оквирна мапа пута (ОМП) за имплементацију пилот пројекта ЦИК БиХ уз подршку Европске уније под називом „Аутентификација бирача и унос и трансмисија резултата с бирачког мјеста“²⁸ која садржи детаљан план имплементације пројекта, прецизира улогу свих учесника пилот пројекта и пројектних тимова, дефинише њихова права и обавезе, прецизира садржај и временски оквир планираних активности, начин извјештавања, мониторинга и друге неопходне људске и техничке ресурсе.
29. Пројектним задатком предвиђене су активности које подразумевају успостављање Информационог система идентификације с коришћењем биометријских података и отисака прстију бирача, како би се спријечиле злоупотребе везане уз идентитет бирача, као што су гласање у име другог лица, вишеструко гласање, те злоупотреба гласања након затварања бирачких мјеста. Истовремено, успоставља се и Информациони систем за унос и пренос резултата с бирачких мјеста како би се брже добили резултати избора путем веб апликације.
30. За реализацију пројектних активности потребно је испунити појединачне активности које претходе постизању очекиваних резултата, а то су:
- припремљене законске претпоставке и подзаконски акти (Упутство о организацији и спровођењу Пилот пројекта).
 - хардвер набављен, инсталиран и тестиран.
 - софтвер развијен, инсталиран и тестиран.
 - извршена обука изборне администрације (10 лица из ЦИК БиХ и 200 лица ОИК/ГИК).
 - спроведен предтест за ТЕСТ I. на локацији ЦИК БиХ.
 - спроведен ТЕСТ I. на локацији ЦИК БиХ.

²⁸ Усвојен 16.01.2024. године на Колегију ЦИК БиХ, број: 04-2-50-4-1192-38/20 од 31.01.2024. године, а достављен заинтересованим странама 19.01.2024. године;

- спроведен ТЕСТ II. на локацији партнерских општина/градова.²⁹
 - спроведен Пилот пројекат у 11 општина на 165 бирачких мјеста на дан Локалних избора 2024. године.
 - извршена евалуација пројекта и припремљен Извјештај с препорукама на основу извршене анализе.³⁰
31. **Представници ЦИК-а БиХ су с представницима IDDEEA-е у циљу припрема за спровођење пилот пројекта 1, одржали састанке с општинским изборним комисијама:** 15.07.2024. године у Горажду и Требињу, 16.07.2024. године у Зворнику, Бијељини и Сребреници, 17.07.2024. године у Добоју, Домањевац - Шамцу и Градишци, 18.07.2024. године у Санском Мосту и Тешњу, те 22.07.2024. године у Старом Граду Сарајево.
 32. У складу с пројектним задатком, компанија iBusiness као уговорна страна/имплементатор пројекта је **28.07.2023. године** испоручила хардверску компоненту пројекта ЦИК БиХ коју чине: преносни рачунари 175 ком; читач отисака прстију 175 ком; читач баркода 175 ком; сервери 2 ком; Firewall 1 ком; екрани 2 ком.
 33. УНИС Телеком као уговорна страна/имплементатор пројекта је израдио софтверско рјешење за идентификацију бирача путем отиска прста и софтверско рјешење уноса и брзог преноса резултата с бирачког мјеста до ЦИК БиХ.³¹
 34. Дана **09.04.2024. године** у Центру за едукацију ЦИК БиХ, реализовано је предтестирање апликације за идентификацију и аутентификацију бирача.
 35. **У периоду од 23.04. до 25.04.2024. године** у координацији с УНИС Телекомом, представници iBusiness-а су у Центру за едукацију ЦИК БиХ **извршили инсталацију апликације за идентификацију бирача на бирачком мјесту, инсталацију клијентске лиценце за биометријски систем Neurotechnology Megamatcher, те инсталацију апликације за унос и брз трансфер резултата на 175 лаптопа набављених у оквиру пилот пројекта.** С тим у вези, службе Секретаријата ЦИК БиХ су сачиниле инпуте везане за инсталацију апликација на лаптопе, те предложиле рјешења за подузимање даљих корака ради имплементације пилот пројекта.

²⁹ Оквирном мапом пута (ОМП) је превиђено да ће се ТЕСТ II. Спровести у периоду 27.03. - 04.04.2024. године и предвиђао је двије опције. Опција 1. је подразумијевала тест идентификације и аутентификације бирача, а Опција 2. подразумијева тестирање електронске трансмисије резултата. ТЕСТ II се реализовао у периоду 27.09. - 29.09.2024. за вријеме обуке оператера - лица која користе техничку опрему у процесу аутентификације бирача и трансмисије резултата.

³⁰ Спровођење Пилот пројекта би у коначници омогућило да се добије пројекцију о функционалности софтвера нових апликација, оцијени колико је предложени систем прихватљив од стране корисника и да се добију показатељи о бенефитима примјене нових технологија у смислу повећања брзине и тачности идентификације бирача, односно да ли предложени систем преноса резултата директним уносом на бирачким мјестима даје очекиване резултате, у смислу генерисања прелиминарних резултата избора.

³¹ Дана 13.09.2024. године је у Центру за едукацију ЦИК БиХ, реализован Тест I. апликације за идентификацију и аутентификацију бирача за чланове ЦИК БиХ, запослене у Секретеријату ЦИК-а БиХ. У сарадњи с ОИК у којима се спроводи пилот пројекат 1 у периоду 27.09. - 29.09.2024. године организован је Тест II.

36. У циљу усаглашавања свих аспеката спровођења пилот пројекта 1, дана **12.07.2024.** године у просторијама ЦИК-а БиХ је **одржан састанак чланова оперативног тима за спровођење пилот пројекта 1**, а ради финализирања приједлога за унапређење апликације за идентификацију и аутентификацију бирача, структурисања нормативних прописа, планирања посјета основним изборним јединицама гдје се планира одржати пилот пројекат, утврђивања могућности приступа и поставке опреме на бирачким мјестима конекцијама с телекомуникационим оператерима, успостављање заштићене конекције и преноса података, те улоге IDDEEA-е у успостављању базе података за бирачка мјеста.
37. У циљу дефинисања процедура за заштиту личних података бирача, предсједница ЦИК БиХ др **Ирена Хаџиабдић је с генералним секретаром и представником Сектора за правне послове и управно рјешавање 08.08.2024.** године одржала састанак с представницима Агенције за заштиту личних података у БиХ.
38. Како би се обезбиједила интернет покривеност локација на којима ће се спровести пилот пројекат 1, дана **29.07.2024.** године **одржан је састанак с представницима ВН Telecoma** ради разматрања могућности обезбјеђења интернет промета и безбједне мреже (ВПН тунела). С тим у вези, ЦИК БиХ је дана **09.08.2024.** године **упутио захтјев ВН Telecomu³²** за обезбјеђење 170 картица за интернет промет с бирачких мјеста на којим ће се спроводити пилот пројекат 1 до сједишта ЦИК БиХ, услуге безбједне везе (тунела) како комуникација између бирачког мјеста и сједишта ЦИК БиХ ни на који начин не би могла бити компромитована. Услуге ВН Telecoma би се користиле на изборни дан 06.10.2024. године на начин да би се од тренутка отварања бирачког мјеста вршила аутентификација бирача гдје би се математичким алгоритмом биометријског податка отиска прста путем интернет везе провјеравали подаци с базама података IDDEEA-е, те би се истом везом враћала повратна информација до бирачког мјеста. Након затварања бирачког мјеста интернет конекција и заштићена мрежа би се користила за трансфер резултата с бирачког мјеста до сједишта ЦИК БиХ. ВН Telecom је 29.07.2024. године доставио понуду о пружању услуга које су захтијеване ради спровођења пилот пројекта 1.
39. У циљу обезбјеђења интернет покривености локација на којим ће се спровести пилот пројекат 1, у просторијама ЦИК-а БиХ **14.08.2024.** године је одржан састанак с представницима **МТЕЛ-а**. Разматране су могућности набавке 170 СИМ картица с 20 ГБ интернета, као и 170 УСБ модема за картице, те обезбјеђење безбједне мреже (ВПН тунела) за потребе преноса података отисака прста и трансфера резултата с бирачког мјеста према ЦИК-у БиХ. На састанку је договорено да МТЕЛ достави понуду, те да обезбиједи подршку на дан избора, те достави листу дежурних тимова и дежурних бројева. Прије одржавања избора представници МТЕЛ-а и Секретаријата ЦИК БиХ ће извршити тестирања интернет покривености бирачких мјеста на којима се планира спровести пилот пројекат 1. МТЕЛ је 14.08.2024. године доставио понуду о пружању услуга које су захтијеване ради спровођења пилот пројекта 1.

³² Акт број: 04-50-4-1149-31/ 23 од 09.08.2024. године

40. Дана **14.08.2024.** године је одржан **онлајн састанак** с представницима УНИС Телекома и IDDEEA-е о финализирању активности израде апликације за аутентификацију бирача, апдејта (ажурирања) апликације на 175 лаптопа и успостављања везе између ЦИК-а БиХ и IDDEEA-е путем оптичког кабла.
41. Дана **06.09.2024.** године и **11.09.2024.** године, у координацији с УНИС Телекомом, представници iBusiness-а су у Центру за едукацију ЦИК БиХ извршили апдејт (ажурирање) апликације за идентификацију бирача на бирачком мјесту, инсталацију клијентске лиценце за биометријски систем **Neurotechnology Megamatcher**, те апдејт (ажурирање) апликације за унос и брз трансфер резултата.
42. У складу с Корисничким упутством за апликацију за идентификацију бирача на бирачком мјесту,³³ дана **13.09.2024.** године је у Центру за едукацију ЦИК БиХ, реализован ТЕСТ I апликације за идентификацију и аутентификацију бирача за чланове ЦИК БиХ, запослене у Секретаријату ЦИК-а БиХ у термину од **13:30 до 14:25 часова.**³⁴ У фази ТЕСТ-а I апликације за идентификацију и аутентификацију бирача разматрани су временски периоди: укупно спроведеног времена на бирачком мјесту по лицу, времена потребног за идентификацију бирача, тј. за читавања личног документа (личне карте или возачке дозволе) по лицу, као и времена за аутентификацију бирача тј. времена потребног за читавање отиска прста по лицу, уз евидентирање да ли су читавања личног документа и отиска прста била успјешна или не. ТЕСТ-ом I је утврђено да **просјечно вријеме задржавања бирача на бирачком мјесту у процесу идентификације и аутентификације износи 27 секунди** (што је мање за 90 секунди у односу на вријеме добијено на предтесту).³⁵ **Просјечно вријеме потребно за идентификацију бирача путем личног документа износи 3 секунде** (што је мање за 9 секунди у односу на вријеме добијено на предтесту).³⁶ **Просјечно вријеме за аутентификацију бирача путем отиска прста износи 10 секунди** (што је приближно једнако резултату који је добијен у фази предтеста).³⁷
43. Такође је забиљежено да се за успјешну аутентификацију квалитета отиска прста кретао у распону од 40% или више (примјер читаног квалитета отиска прста):

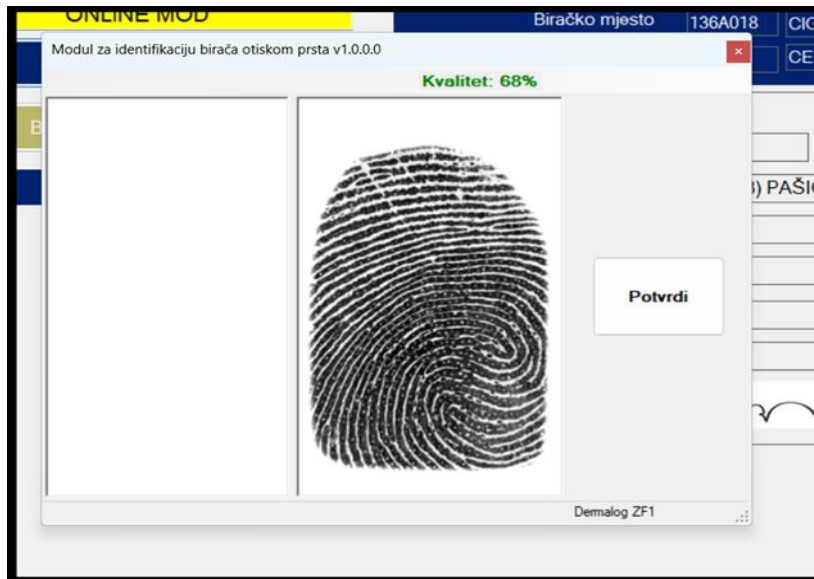
³³ Корисничко упутство за апликацију за идентификацију бирача на бирачком мјесту је УНИС Телеком доставио ЦИК-у БиХ.

³⁴ Добровољни пристанак за учествовање у активности ТЕСТ I апликације за идентификацију и аутентификацију бирача су исказала 63 лица на импровизованом бирачком мјесту 136A018 Центар Сарајево које је било постављено у Центру за едукацију.

³⁵ Просјечно вријеме задржавања бирача на бирачком мјесту у процесу идентификације и аутентификације у фази предтеста је износило 118 секунди (односно 1,9 минута).

³⁶ Просјечно вријеме потребно за идентификацију бирача путем личног документа у фази предтеста је износило 12 секунди.

³⁷ Просјечно вријеме за аутентификацију бирача путем отиска прста у фази предтеста је износило 9 секунди.

Слика 2 Квалитета отиска прста

44. **ТЕСТ-ом II су предвиђена тестирања по двије опције: Опција 1. тест идентификације и аутентификације бирача, а Опција 2. тест уноса и електронске трансмисије резултата** на локацији 11 изборних комисија у којим се спроводи пилот пројекат 1. трансмисије резултата на локацији 11 изборних комисија у којим се спроводи пилот пројекат 1. ТЕСТ II, Опција 1.тест идентификације и аутентификације бирача је спроведен током обуке оператера у партнерским општинама и то: **27.09.2024.** у ОИК Требиње, ОИК Горажде и ОИК Сребреница, **28.09.2024.** године у ОИК Стари Град Сарајево, ОИК Градишка, ОИК Зворник, ОИК Бијељина, ОИК Домањевац - Шамац и ОИК Сански Мост, те **29.09.2024.** године у ОИК Добој и ОИК Тешањ. ТЕСТ II Опција 2. тест уноса и електронске трансмисије резултата је спроведена у периоду 30.09.- 02.10.2024. године у партнерским општинама обухваћених пилот пројектом 1. ТЕСТ-ом II су се тестирале обје наведене опције како би се утврдила функционалност апликације за идентификацију и аутентификацију бирача на терену, те функционалност апликације за унос тестних резултата и трансмисије резултата у ЦИК БиХ путем безбједног канала. За спровођење ТЕСТ-а II ЦИК БиХ је изборним комисијама доставио Додатно појашњење за рад на апликацији трансмисија изборног резултата.³⁸
45. На дан избора резултати ће се на бирачком мјесту унијети у апликацију, те с бирачког мјеста пренијети путем безбједног тунела телеком оператора према серверу ЦИК-а БиХ. Резултати ће независно од ЈИИС система бити објављени на веб страници ЦИК-а под називом „Пилот пројекат 1- трансмисија резултата“.

³⁸ Документ је сачињен на принципу корисничког упутства за кориснике апликације.

1.3.1 Начин спровођења Пилот пројекта 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата

46. Чланом 4. Одлуке о дјелокругу примјене пилот пројекта ЦИК БиХ за Локалне изборе и чланом 4. (Аутентификација бирача и трансмисија резултата) Упутства о спровођењу пилот пројекта на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија, описана је процедура аутентификације бирача, као поступак потврђивања идентитета бирача на бирачком мјесту, који се врши након извршене идентификације путем личног документа из члана 5.12 став (4) Изборног закона БиХ, и подразумева процедуру поређења математичког модела отиска прста у евиденцијама IDDEEA-е. Даље је описана трансмисија резултата као поступак уноса изборних резултата у ЈИИС путем онлајн апликације и врши се након ручног пребројавања резултата гласања на бирачким мјестима.
47. У сврху спровођења пилот пројекта аутентификације бирача и трансмисије резултата на бирачком мјесту користе се преносни рачунари, скенери/читачи отиска прста, бар код скенери и мобилни интернет пакети с УСБ модемом.
48. **Техничку опрему** из члана 8. Упутства о спровођењу пилот пројекта на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија, Централна изборна комисија БиХ **доставља на бирачко мјесто** уз координацију с изборним комисијама и на основу Плана доставе, а о чему се води посебан Записник. Опрема се доставља најкасније 12 часова прије отварања бирачких мјеста.
49. **Оператер** именован од стране ЦИК БиХ је задужен за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат. Оператер је обавезан техничку опрему, у координацији с изборним комисијама инсталирати на бирачком мјесту одмах након запримања опреме од стране бирачког одбора, те провјерити функционалност достављене опреме о чему извјештава изборну комисију. Поступак инсталирања и начина провјере опреме је регулисан Инструкцијом за изборне комисије основних изборних јединица у којим се спроводи „Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата“.³⁹
50. Оператер је дужан бити на бирачком мјесту најмање 1 час прије отварања бирачког мјеста и поново провјерити све функционалности опреме о чему извјештава изборну комисију путем предсједника бирачког одбора. У случају техничких проблема с опремом, одлуку о наставку изборних активности на бирачком мјесту доноси ЦИК БиХ.

³⁹ Инструкција за изборне комисије основних изборних јединица у којим се спроводи „Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата“ разматрана на колегију ЦИК-а БиХ 17.09.2024. године

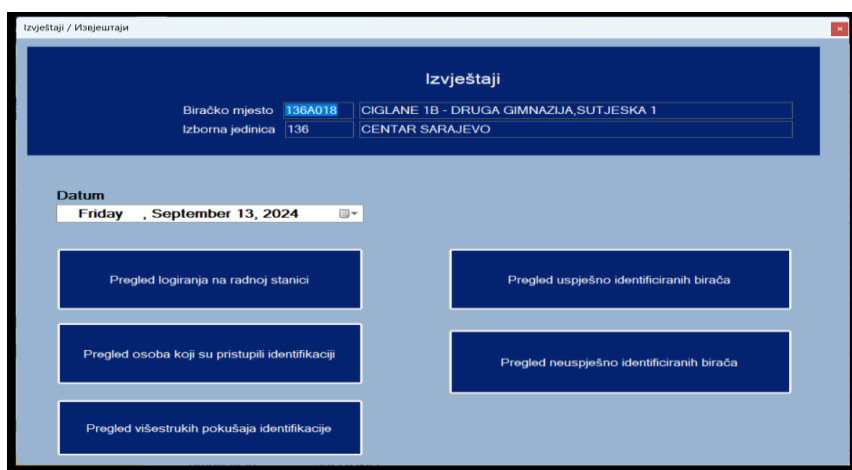
а. Процес идентификације и аутентификације

51. Процес идентификације и аутентификације је описан у члану 12. Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија. Приликом уласка на бирачко мјесто ради идентификације и гласања сваки бирач мора предочити један од важећих личних докумената ради идентификације.⁴⁰
52. Након што члан бирачког одбора пронађе име бирача на изводу из Централног бирачког списка (ЦБС), идентификациони документ бирача предаје оператеру (члан 9. став (1) Упутства о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата). Оператер по преузимању идентификационог документа исти скенира на бар читач како би утврдио да ли је име бирача уписано на изводу из ЦБС-а за то бирачко мјесто. Уколико је оператер преузео пасош тада уписује у апликацију јединствени матични број бирача како би утврдио да се име бирача налази на изводу из ЦБС-а.
53. Након утврђеног идентитета, и проналаска имена у Централном бирачком списку (ЦБС) бирач се потписује на изводу из ЦБС-а идентично као на идентификационом документу.
54. Након што се бирач потписао на изводу из ЦБС-а, оператер упућује бирача да стави кажипрст десне руке на читач отиска прста како би извршио аутентификацију. Уколико се аутентификација не може спровести с кажипрстом десне руке, оператер упућује бирача да на читач отиска прста ставља редослиједом палац десне руке, кажипрст лијеве руке и палац лијеве руке како би се аутентификација бирача извршила.⁴¹
55. Након извршене аутентификације оператер враћа бирачу идентификациони документ и упућује бирача да преузме своје гласачке листиће од члана бирачког одбора који издаје гласачке листиће (члан 9. став (4) Упутства о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата).
56. **У случају неуспјеле аутентификације**, уколико оператер код бирача није у стању да утврди идентитет на основу отиска прста о томе ће обавијестити предсједника бирачког одбора. Након што добије обавијест да се за одређеног бирача не може утврдити идентитет путем отиска прста, предсједник бирачког одбора заједно с чланом бирачког одбора поново утврђује идентитет бирача и попуњава Образац потврда идентитета бирача након неуспјеле аутентификације (ПИБННА), који потписују предсједник бирачког одбора и члан задужен за идентификацију (члан 10. став (2) Упутства о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата).

⁴⁰ У складу с чланом 5.12 Изборног закона БиХ.

⁴¹ Када бирач стави отисак одговарајућег прста на читач отиска прста исти се путем апликације и математичког модела отиска прста упоређује с базом података IDDEEA-е.

57. У случају гласања у име другог лица, гласање се прекида и зове се полиција. Предсједник бирачког одбора ће у ЗАРБО евидентирати овај случај, записујући податке с идентификационог документа којим је покушао гласање и податке лица које је покушало гласање уколико располаже тим подацима. О наведеном случајевима предсједник бирачког одбора одмах обавјештава изборну комисију (члан 12. став (7) Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија).
58. Уколико је бирач слијеп, неписмен или лице с инвалидитетом, бирач има право користити помоћ другог лица којег он изабере и уз одобрење предсједника бирачког одбора, поштујући процедуре прописане чланом 19. Правилника о спровођењу избора.⁴²
59. О цјелокупном поступку аутентификације бирача води се посебан извјештај који садржи вријеме отварања и затварања бирачког мјеста, укупну излазност на бирачком мјесту, статистике о spolu и старости бирача, броју успешних аутентификација, броју неуспјелих аутентификација, информацију о покушају гласања у име другог лица, евентуалним проблемима у раду апликације, евентуалним проблемима с интернет конекцијом, те друга запажања од стране оператора и предсједника бирачког одбора.
60. Осим тога, апликација за идентификацију и аутентификацију бирача на крају дана има опцију извјештавања које се састоји од:
- а) Извјештаја – Преглед логовања на радној станици;
 - б) Извјештаја – Преглед лица која су приступила идентификацији;
 - ц) Извјештаја – Преглед успјешно идентификованих бирача;
 - д) Извјештаја – Преглед неуспјешно идентификованих резултата.

Слика 3 Преглед извјештаја које садржи апликација за идентификацију и аутентификацију бирача

⁴² Број акта: 05-1-02-2-605-1/24 од 03.05.2024. („Службени гласник БиХ“, број 31/24)

б. Трансмисија резултата

61. За потребе трансмисије резултата с бирачког мјеста сваком бирачком мјесту се омогућује приступ ЈИИС-у. Оператер или члан бирачког одбора путем одговарајуће апликације уноси сљедеће податке:
 - а) Вријеме отварања бирачког мјеста и евентуални коментар
 - б) Одзив у 11.00 часова,
 - ц) Одзив у 15.00 часова,
 - д) Одзив у 19.00 часова,
 - е) Затварање бирачког мјеста.
62. Након **затварања бирачког мјеста** спроводе се процедуре пребројавања гласачких листића прописаних чланом 15.-30. Правилника о Спровођењу избора у Босни и Херцеговини.⁴³
63. **Унос резултата избора у апликацију** врши се одмах након завршавања пребројавања одређеног нивоа и уноса резултата у ЗР образац. Изборни резултати се путем „безбједног тунела“ трансферишу на сервер ЦИК-а БиХ (члан 15. став (5) Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија).
64. **Начин приступа, овлашћења и додјела корисничких права те контрола изборних резултата** је регулисана чланом 12. Упутства о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата).
65. Након завршетка рада бирачког одбора оператер је дужан **деинсталирати и прописно запаковати техничку опрему**. Предсједник бирачког одбора је дужан опрему уз осјетљиви изборни материјал доставити с бирачког мјеста изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата ЦИК-у БиХ.

1.3.2 Мјере безбједности и заштите уређаја и података

66. **Мјере безбједности и заштите уређаја и података** су регулисане у члану 18. Правилника о начину чувања и посебним мјерама техничке заштите личних података бирача на бирачким мјестима на којим се спроводе пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата и Пилот пројекат 3. – Биометријска идентификација и трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године (у даљем тексту Правилник).
67. **Расположивост података** потребних за припрему и спровођење Пилот пројекта 1- Аутентификација бирача и трансмисија резултата обезбјеђује се на основу узимања отиска прста бирача на бирачком мјесту који се претвара у математички алгоритам, који се упоређује с алгоритмом отиска прста бирача у евиденцијама

⁴³ Број акта: 05-1-02-2-605-1/24 од 03.05.2024. („Службени гласник БиХ“, број 31/24)

којима располаже IDDEEA. Евиденцијама које се налазе на серверима IDDEEA се приступа путем интернет конекције.

68. **Заштита личних података у аутоматској обради** спроводи се кроз техничке мјере, организационе мјере, мрежне баријере, права приступа, безбједносне копије, приступ у телекомуникациони, рачунарски и апликативни систем, кроз употребу јединствених корисничких имена и пропусница за приступ систему, праћење приступа и покушаја неовлашћеног приступа систему, лица одговорна за заштиту личних података и провјеравање рада система у складу с одредбама Правилника о управљању и безбједности информационих система ЦИК БиХ.⁴⁴
69. **Успостављање комуникације** је дефинисано чланом 9. Правилника о чувању и посебним мјерама техничке заштите личних података бирача на бирачким мјестима на којим се спроводи пилот пројекат 1 - Аутентификација бирача и трансмисија резултата и пилот пројекат 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача за Локалне изборе 2024 године. Комуникација између ЦИК БиХ и IDDEEA-е врши се путем безбједне СДХ мреже. За потребе спровођења пилот пројекта развијена је посебна апликација за аутентификацију бирача која се инсталира на преносне рачунаре који ће бити постављени на бирачка мјеста на којим се спроводи пилот пројекат. Приступна тачка с бирачког мјеста је у ЦИК БиХ и остварује се путем услуга телеком оператера у БиХ који за потребе овог пројекта обезбјеђују посебну заштићену мрежу којом ће бити омогућен само проток података између бирачког мјеста и сервера ЦИК БиХ.
70. **Безбједни тунел** је комуникациони систем, успостављен путем телеком оператора у БиХ који омогућава размјену података с преносног рачунара на бирачком мјесту и сервера у ЦИК БиХ и IDDEEA-е уз пуну заштиту података (члан 2. Упутства о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1- Аутентификација бирача и трансмисија резултата).
71. **Лични подаци**⁴⁵ који се користе за потребе пилот пројекта су:
1. Јединствени матични број – ЈМБ бирача
 2. Број личне карте бирача
 3. Датум истека важења личне карте бирача
 4. Број возачке дозволе бирача
 5. Датум истека важења возачке дозволе бирача
 6. Број пасоша бирача
 7. Датум истека важења пасоша бирача
 8. Биометријски отисци прстију бирача
 9. Фотографија бирача.
72. **Планом безбједности личних података на бирачким мјестима** на којим се спроводе Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата, и Пилот пројекат 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача за

⁴⁴ Број: 06-2-02-2-1516-1/2021 од 15.12.2021. године

⁴⁵ Лични подаци који се користе за потребе пилот пројекта су идентични подацима садржаним у евиденцијама ЦИК БиХ и IDDEEA-е, и користе се искључиво за потребе спровођења пилот пројекта.

Локалне изборе 2024. године (у даљем тексту: План безбједности) утврђују се организационе и техничке мјере којим се обезбјеђује заштита личних података који се обрађују на бирачким мјестима на којим се спроводе пилот пројекти.

73. **Повјерљивост података** обезбјеђује се на начин да само овлаштена лица имају приступ личним подацима.
74. Сва лица која на било који начин располажу личним подацима имају **обавезу потписивања Изјаве о заштити личних података**.
75. **Лица овлашћена за приступ личним подацима** су запосленици ЦИК БиХ и IDDEEA-е који раде на пословима припреме и организације пилот пројеката, особље ангажовано од стране Извођача пројекта, оператери и главни оператери на бирачким мјестима и чланови бирачких одбора у оквирима овлашћења прописаних подзаконским актима којим се регулише рад бирачких одбора на бирачким мјестима на којим се спроводе пилот пројекти.
76. **Овлашћења запосленика ЦИК БиХ и IDDEEA** произилази из систематизованих радних мјеста која су везана за рад с личним подацима и посебним одлукама руководства институција донесеним у циљу припреме и организације пилот пројекта.
77. **Извођачи** имају приступ личним подацима у оноликој мјери која је неопходна за припрему и конфигурацију уређаја потребних за реализацију пилот пројекта.
78. **Главни оператери и оператери** имају приступ личним подацима у оноликој мјери која је неопходна за потребе спровођења пилот пројеката на бирачким мјестима, а која се састоји од узимања отиска прста путем читача отисака прста, узимања података с личних докумената путем стројно читљивих зона, или броја личног документа и провјере личних података потребних за утврђивање идентитета и аутентификације бирача.
79. **Чланови бирачког одбора** имају приступ личним подацима у оноликој мјери која је неопходна за потребе спровођења изборног процеса на бирачком мјесту ради провјере личних података потребних за утврђивање идентитета и аутентификације бирача.
80. **Супервизор** је лице именовано од стране изборне комисије које у апликацији за “Унос изборних резултата ЈИИС БиХ” прати унос изборних резултата и мијења изборне резултате у случају погрешног уноса (члан 2. Упутства о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1- Аутентификација бирача и трансмисија резултата).
81. **Конфигурација и припрема уређаја врши** се у просторијама ЦИК БиХ, у којима приступ имају само овлашћена лица ЦИК БиХ и Извођач.
82. **На преносни рачунар није дозвољено укључити нити један други медиј осим УСБ стика** телеком оператера за успостављање безбједног тунела за пренос

података. Исто тако с преносног рачунара није дозвољен приступ интернету. Предсједник бирачког одбора је обавезан да за све вријеме рада техничке опреме на бирачком мјесту врши надзор над техничком опремом како се не би користила у друге сврхе осим прописаних (Члан 5. Упутства о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се проводи Пилот пројекат 1- Аутентификација бирача и трансмисија резултата).

1.3.3 Уклањање података

83. У циљу заштите података који се обрађују у ЦИК БиХ донесен је **План безбједности**⁴⁶, који садржи техничке и организационе мјере за безбједност података, у складу с одредбама Правилника о начину чувања и посебним мјерама техничке заштите.⁴⁷
84. **Корисничким упутством за апликацију за идентификацију на бирачком мјесту**⁴⁸ је описано да се сви битни процеси у апликацији за идентификацију бирача на бирачком мјесту дешавају уз коришћење веб сервиса изложених на серверској страни IDDEEA-е. У нормалном раду, када постоји мрежна повезаност са серверском страном, апликација локално чува само резултате логовања и идентификације, без икаквих биометријских података о бирачима, па ни математичке репрезентације биометријских података, – односно темплате-а.

1.3.4 Транспорт уређаја

85. Транспорт уређаја на којим су интегрисани лични подаци од ЦИК БиХ до изборне комисије основне изборне јединице у којој ће бити спроведен пилот пројекат, односно од бирачког мјеста до изборне комисије основне изборне јединице и повратак до ЦИК БиХ, биће извршен уз надзор овлашћеног лица именованог од стране ЦИК БиХ, те уз полицијску пратњу.
86. Уређаји на којим су интегрисани лични подаци достављају се на бирачко мјесто један дан прије дана одржавања избора, те се закључавају на бирачком мјесту које обезбјеђује полиција (члан 16. Правилника о чувању и посебним мјерама техничке заштите личних података бирача на бирачким мјестима на којим се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата, и Пилот пројекат 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача за Локалне изборе 2024. године).
87. Оператер је обавезан да дође на своје бирачко мјесто дан прије одржавања избора када изборна комисија предаје изборни материјал бирачком одбору, те поново час времена прије отварања бирачког мјеста када ће техничку опрему ставити у функцију (члан 7. Упутства о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата).

⁴⁶ Акт број: 05-05-2-1979-2/24 од 10.09.2024. године

⁴⁷ „Службени гласник БиХ“, број 67/09

⁴⁸ Корисничко упутство достављено од стране имплементатора пројекта, УНИС Телеком.

88. Након уноса изборних резултата и слања резултата ЦИК-у БиХ путем безбједне мреже, оператер је дужан деинсталирати и прописно запаковати техничку опрему. Предсједник бирачког одбора је дужан опрему уз осјетљиви изборни материјал доставити с бирачког мјеста изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата ЦИК-у БиХ.⁴⁹

1.3.5 Особље за спровођење пилот пројекта 1

89. За потребу спровођења пилот пројекта ЦИК БиХ је дана 23.08.2024. године у дневним новинама Дневни аваз, Глас Српске и Вечерњи лист, на веб страници www.izbori.ba, те друштвеним мрежама Фејсбук и Инстаграм, објавио **Јавни позив за избор главних оператера и оператера за спровођење “Пилот пројекта - за Локалне изборе 2024. године”**⁵⁰ за избор 38 главних оператера и 443 оператера (укупно 481) у 23 града/општине.
90. Будући да се на јавни позив није пријавио довољан број кандидата, ЦИК БиХ је 04.09.2024. године објавио **Поновни Јавни позив за избор главних оператера и оператера за спровођење “Пилот пројекта - за Локалне изборе 2024. године”**⁵¹ и позвала студенте и све заинтересоване да се пријаве за рад на пилот пројектима. Локације и отворене позиције: Сарајево, Требиње, Горажде, Сребреница, Зворник, Бијељина, Домањевац, Градишка, Сански Мост, Добој, Тешањ, Брчко дистрикт БиХ, Нови Град, Приједор, Тузла, Вогошћа, Столац, Мостар, Зеница, Центар Сарајево, Бања Лука, Источно Ново Сарајево, Власеница, Високо.
91. Јавним огласом је расписан сљедећи позив за избор оператера:
- а) Стари Град Сарајево, бирају се 3 главна оператера и 48 оператера,
 - б) Домањевац - Шамац, бира се 1 главни оператер и 8 оператера,
 - ц) Бијељина, бирају се 2 главна оператера и 29 оператера
 - д) Добој, бира се 1 главни оператер и 18 оператера,
 - е) Горажде, бира се 1 главни оператер и 8 оператера,
 - ф) Градишка, бира се 1 главни оператер и 15 оператера,
 - г) Сански Мост, бира се 1 главни оператер и 9 оператера,
 - х) Сребреница, бира се 1 главни оператер и 8 оператера,
 - и) Тешањ, бира се 1 главни оператер и 10 оператера,
 - ј) Требиње, бира се 1 главни оператер и 9 оператера,
 - к) Зворник, бира се 1 главни оператер и 15 оператера.
92. Висина накнаде за рад главних оператера и оператера прописана је од 300,00 КМ до 400,00 КМ за ангажман до три дана укључујући дан избора и обавезну едукацију коју организује ЦИК БиХ.

⁴⁹ Централна изборна комисија БиХ ће донијети план преузимања техничке опреме од изборних комисија, која ће бити преузета у сједишту ЦИК-а БиХ, о чему ће бити састављен записник о преузимању опреме (члан 17. и члан 18. Упутства о раду бирачког одбора на бирачком мјесту на којем се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата).

⁵⁰ https://www.izbori.ba/Documents/2024/08/javni_poziv_operateri_p_2024-bos.pdf?v=1

⁵¹ https://www.izbori.ba/Documents/2024/oglas/ponovni_javni_poziv_operateri_p_2024-bos.pdf

93. У оквиру пилот пројекта 1, ЦИК БиХ је у сарадњи с Делегацијом ЕУ у БиХ и IDDEEA-ом дана 19.09.2024. године у Центру за едукацију спровео обуку изборних комисија и администратора за 11 општина које су обухваћене пилот пројектом 1. (Стари Град Сарајево, Тешањ, Добој, Бијељина, Требиње, Градишка, Горажде, Домањевац – Шамац, Сански Мост, Зворник и Сребреница).
94. У периоду 27. - 30.09.2024. године УНИС Телеком као имплементатор пројекта спровео је финалну обуку изборних комисија и оператера за 11 општина обухваћених пилот пројектом 1.
95. Дана 27.09.2024. године ЦИК БиХ је донио Одлуку о именовању главних оператера и оператера за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за спровођење пилот пројекта⁵², а дана 02.10.2024. године Одлуку о измјени и допуни одлуке о именовању главних оператера и оператера код спровођења пилот пројекта⁵³. За Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата именовано је 14 главних оператера и 177 оператера.

1.4. Евалуација пројекта

96. На основу спроведених активности Пилот пројекат 1. и прикупљених података, Тим за спровођење Пилот пројекта 1. извршиће евалуацију и сачинити детаљан Извјештај о спроведеном пилот пројекту 1. с препорукама, који ће доставити ЦИК БиХ на усвајање.
97. Параметар за евалуацију успјешности апликације за идентификацију и аутентификацију ће се односити на број успјешних аутентификација, које би по показатељима предтеста и ТЕСТ-а I износили преко 98% бирача који су приступили на бирачко мјесто. Преосталих 2% се предвиђа из разлога лоше интернет конекције, нечитљивог отиска прста због потребе чишћења уређаја за скенирање отиска прста, због повреде јагодице прста која може криво очитати или уопште не очитати отисак прста и сл.
98. Други параметар ће се односити на офлајн режим рада апликације, која је већ у самом Корисничком упутству за апликацију за идентификацију бирача на бирачком мјесту оцијењена са смањеним функционалностима у односу на рад у онлајн моду.
99. Трећи параметар успјешности апликације за идентификацију и аутентификацију бирача на спровођењу пилот пројекта 1. су апликативни извјештаји побројани у слици 3: *Преглед извјештаја* које садржи апликација за идентификацију и аутентификацију бирача, односно могућношћу добијања прецизних резултата у извјештајима.

⁵² 71. сједница од 27.09.2024. године, број акта: 06-1-07-2323-1/24 од 27.09.2024. године

⁵³ 73. сједница ЦИК БиХ, број акта 06-1-07-1-2323-2/24

100. Четврти параметар ће се односити на апликативну могућност извлачења статистичких показатеља који се односе на број бирача који су приступили идентификацији и аутентификацији разврстаних по полу, животној доби, броју успјешно/неуспјешно идентификованих бирача, покушајима вишеструког гласања и сл.
101. Параметар који ће се односити на апликативно рјешење за трансмисију резултата ће се односити на могућност уноса резултата у апликацију, односно самог рада апликације.
102. Такође ће се процјењивати покривеност и функционалност интернет конекције ради преноса резултата заштићеним каналима према ЦИК-у БиХ.
103. У коначници је потребно процијенити обраду података у паралелном ЈИИС систему и могућност селекције и приказа добијених изборних резултата на веб страници ЦИК-а БиХ.

1.5. Изазови

104. Будући да се пројекти увођења изборних технологија у изборни процес не могу ограничити искључиво и само на набавку, инсталацију и испоруку хардвера и софтвера, донатори су предвидјели неке од ризика који би се могли појавити у фази имплементације пројеката, водећи се претпоставкама. Полазне претпоставке су се испоставиле комплекснијим, а недефинисани односи с донатором и уговарачким компанијама, кашњења у развоју софтверских рјешења су одгодиле имплементацију ТЕСТ-а I, ТЕСТ-а II, обуке изборне администрације, питање брзе и заштићене размјене личних података између бирачког одбора, ЦИК-а БиХ и IDDEEA-е што је проузроковало додатна финансијска улагања од стране институција и доношења ад хоц одлука.
105. Кашњење у изради софтверских рјешења, велика зависност о добављачима, односно уговорним странама, врло кратки рокови на реализацији пројекта, недостатак адекватног ИТ особља у ЦИК-у БиХ, додатно је оптеретило рад институције у изборној години.
106. Кашњења у изради софтверских рјешења су узрокована уговорним странама по пилот пројекту I које нису имале искуства у изради апликација за изборне технологије и изборни систем.
107. Имплементација пројекта је захтијевала ангажман додатног особља, оператера с одговарајућим ИТ квалификацијама који ће бити ангажовани на бирачким мјестима гдје ће се спроводити пилот пројекат I.
108. Имплементација пројекта је такође захтијевала доношење низ подзаконских аката и инструкција што није било предвиђено пројектним задатком.

2. Пилот пројекат 2 - Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића

109. Увођење и тестирање оптичких скенера с директном трансмисијом резултата подржава USAID кроз пројекат Подршка изборном интегритету у БиХ (SEI).
110. **Циљ пилот пројекта** је допринијети директном и бржем преносу, као и обради резултата с бирачког мјеста, што може утицати на повећање повјерења грађана у изборни процес и спрјечавања манипулација изборних резултата.
111. **Сврха цијелокупног пројекта** је пружање квалитетне подршке за рјешавање изазова у вези с јачањем изборног интегритета и одговорности у БиХ. Конкретно, пројекат ће: 1) ојачати капацитете изборних органа БиХ за управљање и надгледање вјеродостојних избора и 2) јачање капацитета цивилног друштва за вршење изборног надзора и учешће грађана како би се захтијевала одговорност и транспарентност.
112. Кључне активности и очекивани резултати пројекта су: а) Изборна администрација унапријеђена; б) Грађански надзор над изборима ојачан.
113. Спровођење Пилот пројекта – 2, ће се реализовати на статистички и демографски релевантном узорку од 145 бирачких мјеста у 7 основних изборних јединица: Вогошћа, Тузла, Високо, Столац, Нови Град, Приједор и Мостар.⁵⁴
114. Одлуком о дјелокругу примјене пилот пројекта ЦИК БиХ за Локалне изборе,⁵⁵ члан 7. (Пилот пројекат 2 - Оптички скенери и аутоматско пребројавање резултата гласања) описана је процедура употребе оптичких скенера на бирачким мјестима убацивањем гласачких листића у гласачку кутију кроз оптички скенер који аутоматски пребројава резултате гласања, те омогућава директну трансмисију резултата, а аутоматски пребројани резултати гласања се након затварања бирачких мјеста електронски достављају ЦИК-у БиХ.
115. **Democracy International, као имплементатор пројекта,** је дана 03.05.2024. године објавио јавни позив за набавку и пилотирање скенера гласачких листића за директни пренос резултата у Босни и Херцеговини,⁵⁶ с роком за подношење понуда до 29.05.2024. године. У оквиру процедуре јавног позива, размотрене су понуде

⁵⁴ Одлука о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године, Одлука о измјенама и допунама Одлуке о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године. Консултације са шест пилот основних изборних јединица одржане су 17, 18. и 25.07.2024. године. Дана 06.08.2024. године одржан је састанак с градоначелником Града Стоца и члановима ГИК Столац. Централна изборна комисија БиХ је својом одлуком од 16.08.2024. године у пилот пројекат укључила Мостар и смањила број пилот бирачких мјеста у Стоцу.

⁵⁵ Одлука о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године, број: 05-1-02-2-419-1/24 од 3. 4. 2024. године

⁵⁶ Јавни позив објављен на веб страници Democracy International-a: <https://democracyinternational.com/resources/request-for-proposal-procurement-and-piloting-of-ballot-scanners-for-direct-results-transmission-in-bosnia-and-herzegovina/>

понуђача, те је одабрана компанија Smartmatic као понуђач који је испунио услове из јавног позива.

116. Колегиј ЦИК-а БиХ је 02.07.2024. године именовано оперативни тим за спровођење пилот пројекта 2, а којег сачињава стручњак ангажован од стране Demosgasy International и 3 службеника Секретаријата ЦИК-а БиХ.⁵⁷
117. У циљу информисања општинских/градских изборних комисија гдје ће се спроводити пилот пројекат 2, одржане су консултације са шест основних изборних јединица (ГИК Тузла, ГИК Столац, ОИК Вогошћа, ОИК Високо, ГИК Приједор и ОИК Нови Град) **17., 18. и 25.07.2024. године**. Током консултација изборним комисијама је презентован оквирни план обука у периоду јули, август и септембар 2024. године, које спроводи ЦИК БиХ.
118. Дана, **27.08.2024. године** ЦИК БиХ је свим изборним комисијама укљученим у пилот пројекат доставио приједлог Правилника о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године.
119. **29.08.2024 године** је одржан састанак с ГИК Мостар, приликом чега је демонстрирана набављена опрема – скенери.
120. Донатор је извршио набавку 174 оптичка скенера и пратећих апликацијских рјешења. Дана, **09.09.2024. године** извршена је званична примопредаја опреме. Укупна вриједност преузете опреме је око пола милиона долара.

*Слика 4. Преузимање скенера у склопу имплементације пилот пројекта 2.
Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића*

⁵⁷ Записник с колегија Централне изборне комисије БиХ број: 63/2024 од 02.07.2024. године

2.1. Легислатива

121. Поред општих подзаконских аката који регулишу спровођење свих пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године, за потребу спровођења пилот пројекта 2 - Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића, ЦИК БиХ је донио сљедеће подзаконске акте:

- 1) Правилник о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројекат 2.⁵⁸
- 2) Правилник о измјенама Правилника о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројект 2.⁵⁹
- 3) Правилник о чувању и посебним мјерама техничке заштите личних података бирача на бирачким мјестима на којим се спроводи пилот пројекат 1- Аутентификација бирача и трансмисија резултата и пилот пројекат 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача за локалне изборе 2024. године.⁶⁰
- 4) Одлука о форми и садржају гласачког листића за све нивое власти непосредних избора за гласање на бирачким мјестима путем оптичког скенера и директном трансмисијом изборних резултата на Локалним изборима 2024. године.⁶¹
- 5) Одлука о допуни Одлуке о форми и садржају гласачког листића за све нивое власти непосредних избора за гласање на бирачким мјестима путем оптичког скенера и директном трансмисијом изборних резултата на Локалним изборима 2024. године.⁶²
- 6) Упутство о начину контроле изгледа и садржаја гласачког листића за спровођење непосредних избора на бирачким мјестима за гласање путем оптичког скенера и директном трансмисијом изборних резултата за Локалне изборе 2024. године.⁶³
- 7) Инструкција за изборне комисије основних изборних јединица у којим се спроводи пилот пројекат 2 „Оптички скенери и директна трансмисија резултата“.⁶⁴
- 8) Програм обуке изборне администрације за спровођење избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024.

⁵⁸ Акт број: 05-1-02-2-1870/24 од 29.08.2024. „Службени гласник БиХ“ број 61 од 13.09.2024.

⁵⁹ 67. сједница од 24.09.2024. године, број акта: 05-1-02-2-1870-2/24 „Службени гласник БиХ“ број 65

⁶⁰ 59. сједница од 29.08.2024. године, број: 05-1-02-2-1879-1/24

⁶¹ Број акта: 05-1-02-2-1582- 1/24 од 16.08.2024. године

⁶² Број акта: 05-1-02-2-1582-2/24 од 22.08.2024. године

⁶³ Акт број: 05-1-02-2-1870/24 од 29.08.2024.

⁶⁴ Инструкција за изборне комисије основних изборних јединица у којима се спроводи пилот пројекат 2 „Оптички скенери и директна трансмисија резултата“ разматрана на колегију ЦИК-а БиХ 17.09.2024. године.

2.2. Локација спровођења Пилот пројекта 2 - Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића

122. Пилот пројекат 2 – Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића ће се реализовати на статистички и демографски релевантном узорку од 145 бирачких мјеста у 7 основних изборних јединица (Вогошћа, Тузла, Високо, Столац, Нови Град, Приједор и Мостар).⁶⁵

а) Нови Град – 11 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
007Б007	ЈАБЛАНИЦА 1	ДРУШТВЕНИ ДОМ ЈАБЛАНИЦА - НОВИ ГРАД
007Б009	ДОБРЉИН	ОШ ДОБРЉИН
007Б015	СВОДНА	ОШ СВОДНА
007Б021	РАДОМИРОВАЦ	ОШ РАДОМИРОВАЦ
007Б024	ПОЉАВИЦЕ 1	ОШ ПОЉАВНИЦЕ
007Б040	СУХАЧА	Д.Д. СУХАЧА
007Б042	РЕПОВАЦ	Д.Д. ЈАБЛАНИЦА-НОВИ ГРАД
007Б043	БУЉУК	А.С. НОВИ ГРАД
007Б047	ЈАБЛАНИЦА 2	Д.Д. ЈАБЛАНИЦА-НОВИ ГРАД
007Б051	ХОЗИЋИ	Д.Д. ХОЗИЋИ
007Б052	ПОЉАВНИЦЕ 2	ОШ ПОЉАВНИЦЕ

б) Приједор - 25 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
009Б016А	КОЗАРАЦ 1А	ОШ КОЗАРАЦ
009Б016Б	КОЗАРАЦ 1Б	ОШ КОЗАРАЦ
009Б017	КОЗАРАЦ 2	ОШ КОЗАРАЦ
009Б018	КОЗАРАЦ 3	ОШ КОЗАРАЦ
009Б019	КОЗАРАЦ 4	ОШ КОЗАРАЦ
009Б020	КОЗАРАЦ 5	ОШ КОЗАРАЦ
009Б023А	КАМИЧАНИ А	ПШ КАМИЧАНИ
009Б023Б	КАМИЧАНИ Б	ПШ КАМИЧАНИ
009Б023Ц	КАМИЧАНИ Ц	ПШ КАМИЧАНИ
009Б044	ДОЊА ЉУБИЈА 1	ПШ ДОЊА ЉУБИЈА
009Б056А	ПЕТРОВО А	ОШ ПЕТРОВО
009Б056Б	ПЕТРОВО Б	ОШ ПЕТРОВО
009Б074	ЧИРКИН ПОЉЕ 1	ДОМ МЗ ЧИРКИН ПОЉЕ
009Б075	ЧИРКИН ПОЉЕ 2	ДОМ МЗ ЧИРКИН ПОЉЕ
009Б076	ЧИРКИН ПОЉЕ 3	ДОМ МЗ ЧИРКИН ПОЉЕ

⁶⁵ Одлука о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године, Одлука о измјенама и допунама Одлуке о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године.

009Б077	ЧИРКИН ПОЉЕ 4	ДОМ МЗ ЧИРКИН ПОЉЕ
009Б078	ОРЛОВАЧА 1	НОВИ ДОМ ОРЛОВАЧА
009Б079А	ОРЛОВАЧА 2А	СТАРИ ДОМ ОРЛОВАЧА
009Б079Б	ОРЛОВАЧА 2Б	СТАРИ ДОМ ОРЛОВАЧА
009Б080	РАШКОВАЦ 1	МЗ РАШКОВАЦ - КОД СТАДИОНА
009Б081	РАШКОВАЦ 2	СТАДИОН ПОЉАНА - БЕРЕК
009Б100	ПРИЈЕДОР ЦЕНТАР 4	ЕКОНОМСКА ШКОЛА ПРИЈЕДОР
009Б101	ПРИЈЕДОР ЦЕНТАР 5	ЕКОНОМСКА ШКОЛА ПРИЈЕДОР
009Б102	ПРИЈЕДОР ЦЕНТАР 6	ЕКОНОМСКА ШКОЛА ПРИЈЕДОР
009Б111	ДОЊА ЉУБИЈА 2	ПШ ДОЊА ЉУБИЈА

ц) Тузла – 32 редовна бирачка мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
050А010	БРЧАНСКА МАЛТА 1	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050А011	БРЧАНСКА МАЛТА 2	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050А012	БРЧАНСКА МАЛТА 3	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050А013	БРЧАНСКА МАЛТА 4	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050А014	БРЧАНСКА МАЛТА 5	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050А015	БРЧАНСКА МАЛТА 6	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050А016	БРЧАНСКА МАЛТА 7	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050А017	БРЧАНСКА МАЛТА 8	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050А018	БРЧАНСКА МАЛТА 9	ОШ "БРЧАНСКА МАЛТА"
050А036	КУЛА 1	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050А074	НОВИ ГРАД И 1	ОШ "НОВИ ГРАД"
050А075	НОВИ ГРАД И 2	ОШ "НОВИ ГРАД"
050А076	НОВИ ГРАД И 3	ОШ "НОВИ ГРАД"
050А077	НОВИ ГРАД И 4	ОШ "НОВИ ГРАД"
050А078	НОВИ ГРАД И 5	ОШ "НОВИ ГРАД"
050А079	НОВИ ГРАД II 1	ОШ "НОВИ ГРАД"
050А103	СЛАВИНОВИЋИ 4	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050А104	СЛАВИНОВИЋИ 5	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050А105	СЛАВИНОВИЋИ 6	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050А106А	СЛАВИНОВИЋИ 7А	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050А106Б	СЛАВИНОВИЋИ 7Б	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050А107	СЛАВИНОВИЋИ 8	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050А108	СЛАВИНОВИЋИ 9	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050А109	СЛАВИНОВИЋИ 10	ОШ "СЛАВИНОВИЋИ"
050А127	СЈЕЊАК 6	ОШ "НОВИ ГРАД"
050А128	СЈЕЊАК 7	ОШ "НОВИ ГРАД"
050А142	ШИ СЕЛО 4	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050А143	ШИ СЕЛО 5	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050А144	ШИ СЕЛО 6	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050А145А	ШИ СЕЛО 7А	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“

050A145Б	ШИ СЕЛО 7Б	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“
050A147	ШИ СЕЛО 9	ГИМНАЗИЈА „МЕША СЕЛИМОВИЋ“

д) Високо – 11 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
116A009	УВОРИЋИ	ОШ МУСА ЋАЗИМ ЋАТИЋ В. ЧАЈНО
116A011	ГРАЧАНИЦА I	ОШ МУСА ЋАЗИМ ЋАТИЋ В. ЧАЈНО
116A020	НОВО НАСЕЉЕ	ГИМНАЗИЈА ВИСОКО
116A023	ГОРЊЕ РОСУЉЕ I	ОШ КУЛИН БАЊ
116A031	ГОРЊЕ РОСУЉЕ II	ОШ КУЛИН БАЊ
116A032	СТАРИ ГРАД-НОВО БРДО	ОШ КУЛИН БАЊ
116A033	СТАРИ ГРАД-КРАЉЕВАЦ	ОШ КУЛИН БАЊ
116A034	СТАРИ ГРАД-СЕБИЉ	ОШ КУЛИН БАЊ
116A035	ПОДВИСОКИ	ОШ КУЛИН БАЊ
116A041	ЖЕЉЕЗНИЧКА СТАНИЦА	ГИМНАЗИЈА ВИСОКО
116A047	ГРАЧАНИЦА II	ОШ МУСА ЋАЗИМ ЋАТИЋ В. ЧАЈНО

е) Вогошћа – 48 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
135A001	КОБИЉА ГЛАВА 1	ОШ ЗАЈКО ДЕЛИЋ
135A002	КОБИЉА ГЛАВА 2	ОШ ЗАЈКО ДЕЛИЋ
135A003	КОБИЉА ГЛАВА 3	ОШ ЗАЈКО ДЕЛИЋ
135A004	КОБИЉА ГЛАВА 4	ОШ ЗАЈКО ДЕЛИЋ
135A005	ХОТОЊ 1	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ, ДОЊИ ХОТОЊ
135A006	ХОТОЊ 2	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ, ДОЊИ ХОТОЊ
135A007	ХОТОЊ 3	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ, ДОЊИ ХОТОЊ
135A008	ХОТОЊ 4	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ, ДОЊИ ХОТОЊ
135A009	ХОТОЊ 5	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ, ДОЊИ ХОТОЊ
135A010	ХОТОЊ 6	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ, ДОЊИ ХОТОЊ
135A011	БЛАГОВАЦ 1	ДРУШТВЕНИ ДОМ БЛАГОВАЦ
135A012	БЛАГОВАЦ 1	ПОСЛОВНИ ПРОСТОР, УЛ. БЛАГОВАЦ 1 БР. 192
135A013	ТИХОВИЋИ	ДРУШТВЕНИ ДОМ
135A014	ВОГОШЋА 1	ОШ МИРСАД ПРЊАВОРАЦ
135A015	ВОГОШЧА 2	ОШ МИРСАД ПРЊАВОРАЦ
135A016	ВОГОШЋА 3	ОШ МИРСАД ПРЊАВОРАЦ
135A017	ВОГОШЋА 4	ОШ МИРСАД ПРЊАВОРАЦ
135A018	ВОГОШЋА 5	ОШ МИРСАД ПРЊАВОРАЦ
135A019	ВОГОШЋА 6	ОШ МИРСАД ПРЊАВОРАЦ
135A020	ВОГОШЋА 7	ОШ ЗАХИД БАРУЧИЈА
135A021	ВОГОШЋА 8	ОШ ЗАХИД БАРУЧИЈА
135A022	ВОГОШЋА 9	ОШ ЗАХИД БАРУЧИЈА

135A023	ВОГОШЋА 10	ОШ ЗАХИД БАРУЧИЈА
135A024	ВОГОШЋА 11	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A025	ВОГОШЋА 12	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A026	ВОГОШЋА 13	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A027	ВОГОШЋА 14	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A028	ВОГОШЋА 15	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A029	ВОГОШЋА 16	СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР ВОГОШЋА
135A030	ВОГОШЋА 17	ПОСЛОВНИ ПРОСТОР, УЛ. КРИВОГЛАВЦИ 1 БР. 6
135A031	СВРАКЕ 1	О. Ш. ПОР. ЕФ. РАМИЋ
135A032	СВРАКЕ 2	ОШ ПОРОДИЦЕ ЕФ.РАМИЋ
135A033	СЕМИЗОВАЦ1	ОШ ПОРОДИЦЕ ЕФ.РАМИЋ
135A034	СЕМИЗОВАЦ2	ОШ ПОРОДИЦЕ ЕФ.РАМИЋ
135A035	СЕМИЗОВАЦ3	ОШ ПОРОДИЦЕ ЕФ.РАМИЋ
135A036	ГОРА	ОШ ГОРА
135A037	ХОТОЊ 7	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ, ДОЊИ ХОТОЊ
135A038	ВОГОШЋА 18	ОШ ЗАХИД БАРУЧИЈА
135A039	ВОГОШЋА	ОШ ЗАХИД БАРУЧИЈА
135A040	ВОГОШЋА19	ПОСЛОВНИ ПРОСТОР,
135A041	ВОГОШЋА 1	ОШ МИРСАД ПРЊАВОРАЦ
135A042	КОБИЉА ГЛАВА 5	ОШ "ЗАЈКО ДЕЛИЋ"
135A043	ХОТОЊ 8	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ. ДОЊИ ХОТОЊ
135A044	ХОТОЊ 9	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ, ДОЊИ ХОТОЊ
135A045	ХОТОЊ 10	ОШ ИЗЕТ ШАБИЋ, ДОЊИ ХОТОЊ
135A046	БЛАГОВАЦ 1	БЛАГОВАЦ 1 ПОСЛОВНИ ПРОСТОР БЛАГОВАЦ
135A047	ВОГОШЋА 20	ОШ МИРСАД ПРЊАВОРАЦ
135A048	ВОГОШЋА 21	ОШ ЗАХИДА БАРУЧИЈА

а) Столац – 9 редовних бирачких мјеста⁶⁶

Код БМ	Назив БМ	Локација
176A003	ПОДГРАД 1	ДЈЕЧИЛИ ВРТИЋ СТОЛАЦ
176A004	СТОЛАЦ 1А	ОШ СТОЛАЦ
176A007	БОБАНОВО	ДОМ БОБАНОВО
176A011	ВИДОВО ПОЉЕ	ВИДОВО ПОЉЕ ББ
176A013	СТОЛАЦ 3	ОШ СТОЛАЦ
176A012	СТОЛАЦ 2	ВАТРОГАСНИ ДОМ СТОЛАЦ
176A015	ПОДГРАД 2	ДЈЕЧИЛИ ВРТИЋ СТОЛАЦ
176A018	СТОЛАЦ 1Б	ОШ СТОЛАЦ
176A017	ЦРНИЋИ	ОШ ЦРНИЋИ

⁶⁶ Правилник о измјенама Правилника о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којима се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године – Пилот пројекат 2

b) Мостар – 9 редовних бирачких мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
151A006	ГУБАВИЦА	ОШ ГУБАВИЦА
152A002	БЛАГАЈ 2	ОШ БЛАГАЈ
153A013	ЕКОНОМСКА ШКОЛА 1	ЕКОНОМСКА ШКОЛА
153A014	ЕКОНОМСКА ШКОЛА 2	ЕКОНОМСКА ШКОЛА
153A036	ЕКОНОМСКА ШКОЛА 3	ЕКОНОМСКА ШКОЛА
154A007Ц	ОШ ПОТОЦИ	ОШ ПОТОЦИ
155A027 ⁶⁷	ЦЕНТРАЛНА ЗОНА 2	VI. ОШ
155A026	ЦЕНТРАЛНА ЗОНА 1	VI. ОШ
156A005	ГОРАНЦИ	МЗ ГОРАНЦИ

2.3. Технички аспект пилот пројекта 2 - Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића

123. Пројектним задатком је предвиђена набавка и инсталација одговарајућих хардвера, као и развој, инсталација и тестирања софтвера за аутоматског пребројавања гласачких листића и преноса изборних резултата с бирачког мјеста, стручну обуку корисника, као и организовање и спровођење пилот пројекта на бирачким мјестима.
124. За потребе овог пројекта донатор је извршио набавку оптичких скенера и пратећих апликативних рјешења, те ће подржати ЦИК БиХ у спровођењу обуке корисника уређаја, као и спровођењу едукативне кампање.
125. Едукативна кампања је започела у Вогошћи организовањем симулације гласања путем скенера 12.09.2024. године, на којој су поред грађана учествовали предсједница и чланови ЦИК-а БиХ. Према утврђеном распореду USAID је наставио активности симулације гласања путем скенера 14.09.2024. године у Високом, 20.09.2024. године у Тузли, 20.09.2024. године у Новом Граду, 21.09.2024. године у Приједору, 27.09.2024. године у Сарајеву, а 28.09.2024. године у Мостару и Столцу.
126. Тестирање софтвера односно аутоматског пребројавања резултата и електронске трансмисије резултата, реализовало се на два нивоа. Дана 24.09.2024. године, у Сарајеву је на првом нивоу спроведено симулирано гласање у три општине (Тузла, Нови Град и Приједор) при чему су се резултати гласања пребацили из USAID SEI уреда у ЦИК БиХ, и потврдила успјешна трансмисија резултата. У тестирање софтвера на првом нивоу су били укључени и представници Сектора за изборе и информационе технологије ЦИК-а БиХ. На другом нивоу, у свакој од седам

⁶⁷ Исправка текста Одлуке о оређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројекта за Локалне изборе 2024.године („Службени гласник“ број: 59/24)

изборних комисија се између 01. и 04.10.2024. године (почевши с Вогошћом) обавио тест трансмисије резултата. Осим теста трансмисије резултата се обавило и тестирање исправности скенера на примјерку/узорку скенера (1-5 скенера). Smartmatic и USAID SEI особље је било укључено у реализацију свих тестирања, на нивоу изборне комисије у присуству чланова изборних комисија.

127. На дан избора резултати ће се с бирачког мјеста пренијети путем безбједног тунела телеком оператора према серверу ЦИК-а БиХ. Електронски резултати с оптичког скенера, који су пребачени на РМС (Ресултс Манаџмент Систем) апликацију, која је компатибилна за упоређивање с изборним резултатима ручног бројања који су унесени у ЈИИС (члан 49 став (4) Правилника о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројекат 2). Резултати представљају тестне резултате добијене спровођењем пилот пројекта. Централна изборна комисија БиХ ће независно од резултата објављених из ЈИИС система представити јавности тестне резултате путем и Веб портала.
128. Пројектним задатком је предвиђено штампање посебних гласачких листића прилагођених скенерима. У складу с чланом 2.9 став (1) тачка 7. Изборног закона БиХ, листиће штампа ЦИК БиХ, а штампање гласачких листића прилагођених скенерима је финансијски подржао донатор.⁶⁸

2.3.1 Начин спровођења пилот пројекта 2 - Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића

129. Чланом 17. Упутства о спровођењу пилот пројекта на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија је дефинисано да ће се за потребе спровођења пилот пројекта 2. користити оптички скенери који користе технологију препознавања оптичког знака, која има интегрисане компоненте за скенирање гласачког листића, пребројавања гласова, сумирање резултата и штампање. Уз скенере се користи и посебна гласачка кутија прилагођена техничким захтјевима скенера и с могућношћу печатења кутије.
130. За потребе спровођења пилот пројекта користиће се посебна врста гласачких листића, а изглед, форма и садржај гласачког листића је утврђена посебним актом ЦИК БиХ у координацији с донатором и испоручиоцем опреме.⁶⁹

⁶⁸ Одлука о форми и садржају гласачког листића за све нивое власти непосредних избора за гласање на бирачким мјестима путем оптичког скенера и директном трансмисијом изборних резултата на Локалним изборима 2024. године (број: 05-1-02-2-1582- 1/24 од 16.08.2024. године), Одлука о допуни Одлуке о форми и садржају гласачког листића за све нивое власти непосредних избора за гласање на бирачким мјестима путем оптичког скенера и директном трансмисијом изборних резултата на Локалним изборима 2024. године (број: 05-1-02-2-1582-2/24 од 22.08.2024. године), Упутство о начину контроле изгледа и садржаја гласачког листића за спровођење непосредних избора на бирачким мјестима за гласање путем оптичког скенера и директном трансмисијом изборних резултата за Локалне изборе 2024. године (број: 05-1-02-2-1583- 1/24 од 16.08.2024. године).

⁶⁹ Исто као претходно

131. **Техничку опрему** на бирачко мјесто доставља добављач директно изборним комисијама, на начин како је то утврдио ЦИК БиХ, најкасније три дана прије дана одржавања избора, а што је прописано Правилником о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројекат 2.
132. **Главни оператер** је лице именовано од стране ЦИК БиХ, које по захтјеву оператера и предсједника бирачког одбора учествује у рјешавању комплекснијих техничких и логистичких проблема у раду скенера на бирачком мјесту и изборној комисији, те доставља скенер и опрему на бирачко мјесто и по потреби врши њихову инсталацију. Главни оператер је задужен за координацију рада оператера на нивоу основне изборне јединице.
133. **Оператер** именован од стране ЦИК БиХ је задужен за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат. Оператер је обавезан техничку опрему, у координацији с изборним комисијама инсталирати на бирачком мјесту одмах након запримања опреме од стране бирачког одбора, те провјерити функционалност достављене опреме о чему извјештава изборну комисију. Поступак инсталирања и начина провјере опреме је регулисан Инструкцијом за изборне комисије основних изборних јединица у којим се спроводи „Пилот пројекат 2 – Оптички скенери и директна трансмисија резултата“.
134. Оператер је дужан бити на бирачком мјесту најмање 1 час прије отварања бирачког мјеста и поново провјерити све функционалности опреме о чему извјештава изборну комисију путем предсједника бирачког одбора. У случају техничких проблема с опремом одлуку о наставку изборних активности на бирачком мјесту доноси ЦИК БиХ.
135. Предсједник бирачког одбора је дужан омогућити приступ оператеру, провјерава гласачку кутију и показује свим присутним лицима да је гласачка кутија празна, након чега се оптички скенер ставља на гласачку кутију и прописно печати, што је прописано чланом 20. Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија.
136. Прије отварања бирачког мјеста оператер штампа почетни извјештај из скенера из којег је видљиво да је почетно стање на скенеру „0“, а тај извјештај потписују предсједник и сви чланови бирачког одбора и прилаже се уз ЗАРБО образац.

а. Процес гласања

137. Процес гласања, односно идентификације, издавања гласачког листића и гласања је пописан чланом 21. Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија.

138. Приликом уласка на бирачко мјесто ради идентификације и гласања сваки бирач мора у складу с чланом 5.12 Изборног закона БиХ предочити један од важећих докумената. Након што члан бирачког одбора утврди идентитет бирача и његово име буде пронађено у изводу из ЦБС-а, бирач се потписује идентично као на идентификационом документу поред свог имена у изводу из ЦБС-а.
139. Приликом гласања бирача који је слијеп, неписмен или лице с инвалидитетом, бирач има право користити помоћ другог лица којег он изабере и уз одобрење предсједника бирачког одбора, у складу с Правилником о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројекат 2.
140. За категорију бирача с инвалидитетом, који дође до бирачког мјеста, али због физичких препрека и неприлагођености простора његовој инвалидности не може ући, уређује се посебно мјесто с гласачком кабином, испред бирачког мјеста, а које је погодно за ову категорију бирача.
141. Кад бирач буде идентификован и потпише се у извод из ЦБС-а, члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића издаје гласачки листић. Уколико технологија буде дозвољавала, на сваки гласачки листић, на предњој страници испод текста „Упутство за гласање“ у доњем лијевом углу ставља отисак штампбиља бирачког мјеста, потписује се поред штампбиља, објашњава бирачу како треба исправно попунити гласачке листиће уз напомену да обавезно погледа упутство о начину гласања на полеђини сваког гласачког листића, затим му издаје гласачке листиће и упућује га према једној од слободних гласачких кабина.
142. Након попуњавања гласачких листића, бирач користи фасциклу за гласачке листиће којим се додатно обезбјеђује тајност гласања кад се преноси гласачки листић од гласачке кабине до скенера, те убацује један по један гласачки листић у оптички скенер. Бирач ставља гласачки листић у отвор на врху оптичког скенера, који аутоматски повуче гласачки листић, скенира и провлачи га у гласачку кутију, након чега се на екрану скенера појављује порука да је гласачки листић успјешно скениран. Исти поступак бирач понавља и с гласачким листићем за други изборни ниво. (Члан 24. став (5) и (6) Правилника о спровођењу избора у Босни и Херцеговини на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024 године - Пилот пројекат 2 („Службени гласник БиХ“, број: 61/24).
143. Уколико гласачки листић није успјешно скениран (за један или оба изборна нивоа) због гужвања или заглављивања у скенеру, те је дошло до оштећења при његовом ослобађању из скенера, бирач добија нови гласачки листић за изборни ниво који није успјешно скениран, након чега се понавља процес гласања, односно убацивање у скенер наведеног гласачког листића (члан 24. став (7) Правилника о спровођењу избора у Босни и Херцеговини на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024 године - Пилот пројекат 2 („Службени гласник БиХ“, број: 61/24).

144. О случајевима у којима је издат нови гласачки листић бирачки одбор води посебну евиденцију.
145. Члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије води рачуна да сви гласачки листићи буду убачени у оптички скенер. У случају да бирач не убаци све гласачке листиће који су му издати на бирачком мјесту, члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије упозориће га да је је обавезан да то уради. Ако бирач не поступи у складу с овим упозорењем, предсједник бирачког одбора ће у ЗАРБО извршити евиденцију наведеног, записујући податке с идентификационог документа бирача.
146. У случају да бирач покуша у гласачку кутију убаци гласачки листић који се по боји или на други начин разликује од оригиналних гласачких листића који се издају на бирачким мјестима, члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије обавијестиће о томе предсједника бирачког одбора, који ће прекинути процес гласања и уз интервенцију полиције тај гласачки листић одузети бирачу. Предсједник бирачког одбора ће у ЗАРБО евидентирати овај случај, записујући и податке с идентификационог документа бирача. О наведеним случајевима предсједник бирачког одбора одмах обавјештава изборну комисију.

б. Затварање бирачког мјеста

147. Након затварања бирачког мјеста оператер штампа извјештај с укупним одзивом за бирачко мјесто, те с резултатима гласања. Прелиминарни резултати се електронски преносе ЦИК-у БиХ у складу с чланом 23. Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија.
148. "Директна трансмисија резултата" подразумијева аутоматски пренос резултата добијених у процесу скенирања гласачких листића на главни сервер након затварања бирачког мјеста и успостављања конекције (путем УСБ модема са СИМ картицом/Донгла), без утицаја оператера или неког другог лица у складу с чланом 4. Правилника о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројекат 2.
149. Гласачки листићи у гласачкој кутији се ручно броје по редовној процедури пребројавања и подаци се уносе у ЗР обрасце.
150. О цијелом поступку употребе оптичких скенера оператер је дужан да сачини посебни извјештај који садржи вријеме отварања и затварања бирачког мјеста, укупну излазност на бирачком мјесту, времену потребном за коришћење уређаја, евентуалним проблемима у раду оптичких скенера, евентуалним проблемима с интернет конекцијом приликом доставе резултата, те друга запажања од стране оператера и предсједника бирачког одбора.

151. Након завршетка рада бирачког одбора оператер је дужан деинсталирати и прописно запаковати техничку опрему. Предсједник бирачког одбора је у складу с чланом 27. Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија дужан опрему уз осјетљиви изборни материјал доставити с бирачког мјеста изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата ЦИК-у БиХ.

ц. Ручно бројање гласачких листића

152. У складу с чланом 24. Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија, након аутоматског пребројавања гласачких листића бирачки одбор приступа ручном пребројавању гласачких листића. Резултати утврђени ручним бројањем се путем ЗР обрасца достављају изборној комисији које врши поређење аутоматског и ручног пребројавања гласачких листића.
153. Поступак коначног утврђивања резултата и процедуре у случајевима разлике између аутоматског и ручног пребројавања је регулисан у члану 49. Правилника о спровођењу избора на бирачким мјестима на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године – Пилот пројекат 2.

2.3.2 Пренос електронских резултата

154. Директни пренос електронских резултата подразумијева аутоматски пренос резултата добијених у процесу скенирања гласачких листића на главни сервер након затварања бирачког мјеста и успостављања конекције (путем УСБ модема са СИМ картицом/Донгла), без утицаја оператера или неког другог лица у складу с чланом 4. Правилника о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројекат 2.
155. Предсједник бирачког одбора, уз асистенцију оператера, врши пренос електронских резултата с бирачког мјеста на главни сервер. Наведени резултати представљају тестне резултате добијене спровођењем пилот пројекта 2, које ЦИК БиХ представља јавности путем мрежног портала.
156. Уколико из техничких разлога пренос резултата није могуће извршити на бирачком мјесту, пренос ће се извршити у сједишту изборне комисије на начин да предсједник бирачког одбора уклања безбједносни печат с вреће, вади употријебљени оптички скенер, укључи га и уз асистенцију оператера пребацује резултате с бирачког мјеста на главни сервер.
157. Након извршеног преноса резултата из оптичког скенера се ваде СД картице, које морају садржавати ознаку бирачког мјеста на којем су употријебљене. Поступак вађења и паковања СД картице прописан је Правилником о спровођењу избора на

бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројекат 2.

2.3.3 Мјере безбједности и заштите уређаја и података

158. Мјере безбједности и заштите уређаја и података су регулисане Правилником о спровођењу избора на бирачким мјестима у Босни и Херцеговини на којим се користе оптички скенери и врши директна трансмисија резултата за Локалне изборе 2024. године - Пилот пројекат 2.
159. Изборне комисије основне изборне јединице дужне су у складу с Инструкцијом за изборне комисије основних изборних јединица у којим се спроводи „Пилот пројекат 2 - Оптички скенери и директна трансмисија резултата“ обезбиједити простор за складиштење оптичких скенера, у складу с прописаним техничким условима, обезбиједити услове за трансмисију изборних резултата, као и похрану једне СД картице из скенера у сједишту изборне комисије, а достављање друге СД картице ЦИК-у БиХ.
160. Оператер именован од стране ЦИК БиХ је задужен за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат.
161. Након извршеног преноса резултата оптичког скенера, скенер који је употребијен и замјенски скенер (обилежен црвеном наљепницом и бројем бирачког мјеста) с пратећом опремом и СД картицама се пакује у оригиналну кутију. Кутија се ставља у ПРОЗИРНУ ВЕЋУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ, на коју се ставља безбједносни печат. Након извршеног преноса резултата из оптичког скенера се ваде СД картице. СД картице морају садржавати ознаку бирачког мјеста на којем су употребијене. Једну СД картицу задржава изборна комисија, а другу СД картицу изборна комисија пакује у ПРОЗИРНУ МАЊУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ, коју затвара безбједносним печатом. Податак о серијском броју безбједносног печата изборна комисија доставља у омотници с обрасцима за ЦИК БиХ.

2.3.4 Уклањање података са скенера

162. За поступање с подацима након трансмисије података није прописана радња, јер скенер не садржи никакве личне податке о бирачима.
163. Изборне комисије основне изборне јединице дужне су у складу с Инструкцијом за изборне комисије основне изборне јединице из пилот пројекта „Оптички скенери и директна трансмисија резултата“ обезбиједити простор за складиштење оптичких скенера, у складу с прописаним техничким условима, обезбиједити услове за трансмисију изборних резултата, као и похрану једне СД картице из скенера у сједишту изборне комисије, а достављање друге СД картице ЦИК-у БиХ.
164. Након уклоњених СД картица, скенери су само празне машине и неосјетљиве, али ломљиве.

2.3.5 Транспорт уређаја

165. Техничку опрему на бирачко мјесто доставља добављач директно изборним комисијама, на начин како је то утврдио ЦИК БиХ.
166. Предсједник бирачког одбора, у складу с чланом 27. Упутства о спровођењу пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија дужан је опрему уз осјетљиви изборни материјал доставити с бирачког мјеста изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата ЦИК-у БиХ.

2.3.6 Особље за спровођење пилот пројекта 2

167. За потребе спровођења пилот пројекта 2, **Јавним позивом за избор главних оператера и оператера за спровођење “Пилот пројеката - за Локалне изборе 2024. године”⁷⁰** расписан је позив за избор оператера:
 1. Вогошћа, бирају се 3 главна оператера и 48 оператера,
 2. Тузла, бирају се 2 главна оператера и 32 оператера,
 3. Високо, бира се 1 главни оператер и 11 оператера,
 4. Столац, бира се 1 главни оператер и 9 оператера,
 5. Нови Град, бира се 1 главни оператер и 11 оператера,
 6. Приједор, бирају се 2 главна оператера и 25 оператера,
 7. Мостар, бира се 1 главни оператер и 9 оператера.
168. Дана 27.09.2024. године ЦИК БиХ је донијела Одлуку о именовану главних оператера и оператера за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за спровођење пилот пројеката.⁷¹ За Пилот пројекат 2 – Оптички скенери и аутоматско пребројавање гласачких листића именовано је 11 главних оператера и 145 оператера.
169. У оквиру пилот пројекта 2, донатор је предвидио и спровео следеће врсте тренинга, по распореду како слиједи:

⁷⁰ https://www.izbori.ba/Documents/2024/08/javni_poziv_operateri_p_2024-bos.pdf?v=1

⁷¹ 71. сједница од 27.09.2024. године, број акта: 06-1-07-2323-1/24 од 07.09.2024. године

Врста тренинга	Учесници	Датум и мјесто	Тренери
1.Тренинг тренера	Запосленици/ Тренери Секретеријата ЦИК-а БиХ Укупно: 7	12.09.2024. године Центар за едукацију ЦИК-а БиХ	Тренери из USAID/ SEI и Smartmatic-a
2.Тренинг изборних комисија	Изборне комисије: Нови Град, Приједор, Тузла, Високо, Вогошћа, Столац и Мостар Укупно: 40 чланова	16-19.09.2024. године Простор који обезбјеђују изборне комисије: Нови Град, Приједор, Тузла, Високо, Вогошћа, Столац и Мостар или све изборне комисије у Центру за едукацију ЦИК БиХ	Запосленици/ Тренери Секретеријата ЦИК-а БиХ
3.Тренинг предсједника и замјеника предсједника бирачких одбора/бирачких одбора и оператера	Предсједници и замјеници предсједника бирачких одбора/бирачких одбора и главни оператер и оператери: Нови Град, Приједор, Тузла, Високо, Вогошћа, Столац и Мостар Укупно: 145 предсједника 145 замјеника предсједника 11 главних оператера 145 оператера	20-25.09.2024. године Простор који обезбјеђују изборне комисије: Нови Град, Приједор, Тузла, Високо, Вогошћа, Столац и Мостар	Чланови изборних комисија: Нови Град, Приједор, Тузла, Високо, Вогошћа, Столац и Мостар
4.Тренинг оператера	Главни оператери и оператери: Нови Град, Приједор, Тузла, Високо, Вогошћа, Столац и Мостар Укупно: 11 главних оператера 145 оператера	26. и 27.09.2024. године према динамици именовања оператера. Простор који обезбјеђују изборне комисије: Нови Град, Приједор, Тузла, Високо, Вогошћа, Столац и Мостар	Smartmatic

2.4. Евалуација пројекта

170. На основу спроведених активности и прикупљених података, Тим за спровођење Пилот пројекта 2. извршиће евалуацију и сачинити детаљан Извјештај о спроведеном пилот пројекту 2. с препорукама, који ће доставити ЦИК-у БиХ на усвајање.
171. USAID SEI ће такође радити независну евалуацију, те ће допринијети заједничкој евалуацији према потреби и како то одреди ЦИК БиХ.

172. Параметри који ће се користити за процјену успјешности пилот пројекта су:

- а) Прихваћеност гласања путем скенера од стране бирача,
- б) Разлике између електронског и ручног бројања на бирачким мјестима и разлози настанка разлике у резултатима,
- ц) Квалитета обучености предсједника бирачких одбора за управљање бирачким мјестима на којим се користе оптички скенери,
- д) Квалитета обучености главног оператера и оператера, те могућност пружања техничке подршке од стране обучених,
- е) Тестирање софтвера односно аутоматског пребројавања резултата и електронске трансмисије резултата.
- ф) Тестирање преноса резултата с оптичког скенера с бирачког мјеста, односно РМС (Results Management System) апликације путем безбједног тунела телеком оператера према серверу ЦИК-а БиХ.
- г) Апликативна могућност извлачења и трансмисије резултата избора са статистичким показатељима укупном броју гласачких листића, листића који су неважећи и сл.
- х) Такође ће се процјењивати покривеност и функционалност интернет конекције ради преноса резултата заштићеним каналима према ЦИК-у БиХ.
- и) У коначници је потребно процијенити обраду података у РМС систему и могућност селекције и приказа добијених изборних резултата путем iWeb портала ЦИК-а БиХ.

2.5. Изазови

173. Врло кратки рокови на реализацији пројекта, недостатак адекватног ИТ особља у ЦИК БиХ, додатно је оптеретило рад институције у изборној години.
174. Имплементација пројекта је захтијевала ангажман додатног особља, оператера с одговарајућим ИТ квалификацијама који ће бити ангажовани на бирачким мјестима гдје ће се спроводити пилот пројекат 2.
175. Имплементација пројекта је такође захтијевала доношење низа подзаконских аката и инструкција што није било предвиђено пројектним задатком.
176. Донатор се такође суочио с врло кратким роковима на припремним радњама за имплементацију пилот пројекта (фасциклама за заштиту гласачких листића, враћањем гласачких листића из скенера, те другим техничким изазовима који се још увијек рјешавају непосредно пред изборе).
177. Како би особље ангажовано на спровођењу избора могло адекватно управљати опремом и упутити бираче у процедуре гласања, припрема и спровођење специфичних тренинга представља како општи, тако и појединачни изазов.

3. Пилот пројекат 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача

178. Пилот пројекат 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача се реализује уз подршку Мисије ОЕБС-а у БиХ која је за потребе овог пројекта извршила координацију између институција надлежних за спровођење пилот пројекта (ЦИК БиХ и IDDEEA), испоручила уређаје за идентификацију, обезбиједила потребна апликативна рјешења, те пружила подршку ЦИК БиХ у спровођењу обуке корисника уређаја и спровела едукативну и информативну кампању у Брчко дистрикту БиХ.
179. Пилот пројекат 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача се реализује уз подршку Мисије ОЕБС-а у БиХ која је за потребе овог пројекта испоручила уређаје за идентификацију, обезбиједила потребна апликативна рјешења, те пружила подршку ЦИК БиХ у спровођењу обуке корисника уређаја и спровела едукативну кампању.
180. Пројекат ће у складу с чланом 12. Одлуке о дјелокругу примјене пилот пројекта ЦИК БиХ за Локалне изборе 2024. године бити организован на бирачким мјестима у основној изборној јединици Брчко дистрикт БиХ, а вриједност пројекта износи 400.000,00 €.
181. **Циљ пројекта** је унапређење интегритета изборног процеса, као и спрјечавање изборних превара, злоупотребе идентитета гласача, и вишеструког гласања.
182. **Мисија ОЕБС-а у БиХ** објавила је јавни позив за набавку и пилотирање интегрисаних уређаја са софтверима за биометријску идентификацију и аутентификацију бирача. У оквиру процедуре јавног позива су размотрене понуде понуђача те је одабрана компанија Smartmatic као понуђач који је испунио услове из јавног позива.
183. Колегиј ЦИК-а БиХ је 02.07.2024. године именовано оперативни тим за спровођење пилот пројекта 3, а који је сачињен од 3 службеника Секретаријата ЦИК-а БиХ.⁷²
184. У циљу јачању изборног интегритета, ЦИК БиХ и Мисија ОЕБС-а у БиХ су 30.07.2024. године, представили градоначелнику, замјенику градоначелника, председнику и замјенику председника Скупштине, као и председницима клубова у Скупштини Брчко дистрикта БиХ опрему и начин функционисања процеса биометријске идентификације и аутентификације.

⁷² Записник с колегија Централне изборне комисије БиХ број: 63/2024 од 02.07.2024. године

Слика 5. Презентација процеса биометријске идентификације и аутентификације у Брчко дистрикту БиХ

184. Дана, 12.08.2024. године у Центру за едукацију ЦИК-а БиХ Мисија ОЕБС-а у БиХ је представницима Smartmatic-а одржала презентацију набављене опреме.
185. Мисија ОЕБС-а у БиХ је 02.10.2024. године извршила званичну примопредају опреме ЦИК-у БиХ која је набављена за спровођење пилот пројекта 3. – Биометријска идентификација и аутентификација бирача.

Слика 6. Примопредаја опреме за пилот пројекат 3- Биометријска идентификација и аутентификација бирача

3.1. Легислатива

186. Поред општих подзаконских аката који регулишу спровођење свих пилот пројеката на Локалним изборима 2024. године за потребу спровођења Пилот пројекта 3 - “Биометријска идентификација и аутентификација бирача” Централна изборна комисија БиХ је усвојила низ докумената којима се регулишу различити аспекти спровођења тестног пројекта на 138 бирачких мјеста у Брчко дистрикту БиХ:

- Правилник о чувању и посебним мјерама техничке заштите личних података бирача на бирачким мјестима а којим се спроводи пилот пројекат 1- Аутентификација бирача и трансмисија резултата и пилот пројекат 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача за Локалне изборе 2024. године.⁷³
- Правилник о начину спровођења Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача на подручју Брчко дистрикта БиХ.⁷⁴
- План безбједности личних података на бирачким мјестима на којим се спроводе пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата и Пилот пројекат 3- Биометријска идентификација и аутентификација за Локалне изборе 2024. године.⁷⁵
- Одлука о одобравању права на привремено коришћење фотографија бирача с бирачких мјеста у Брчко дистрикту БиХ за потребе спровођења пилот пројекта.⁷⁶
- Одлука о достави биометријских података гласача с бирачких мјеста у Брчко дистрикту БиХ за потребе спровођења пилот пројекта број.⁷⁷
- Одлука о одобравању права на привремено коришћење података бирача за потребе тестирања Система за управљање идентитетом Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача (85.869 бирача).⁷⁸
- Одлука о одобравању права на привремено коришћење података бирача за потребе тестирања Система за управљање идентитетом Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача (68 бирача).⁷⁹
- Инструкција за рад бирачких одбора на бирачким мјестима на којим ће се спроводити пилот пројекти за Локалне изборе 2024.⁸⁰

⁷³ 59. сједница, 29.08.2024. године, број: 05-1-02-2-1879-1/24

⁷⁴ „Службени гласник БиХ“ број 61/24

⁷⁵ Акт број: 05-02-2-1879-2/24 од 10.09.2024. године

⁷⁶ Акт број: 06-1-07-1-1127-15/24 од 22.08.2024. године

⁷⁷ 52. сједница од 14.08.2024.

⁷⁸ 60. сједница од 02.09.2024.

⁷⁹ 60. сједница од 02.09.2024

⁸⁰ Разматрана на Колегију ЦИК БИХ 17.09.2024.

3.2. Локација спровођења Пилот пројекта 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача

187. Пилот пројекат – 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача за Локалне изборе 2024. године спроводи се на **138 бирачких мјеста у Брчко дистрикту БиХ** што је регулисано у члану 3. Одлуке о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројекта за Локалне изборе 2024. године:

Код БМ	Назив БМ	Локација
200Ц001	1.МАЈ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц002	1.МАЈ - ЧАЋАВАЦ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц003	4.ЈУЛИ - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц004	4.ЈУЛИ - ДИО 2	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц005А	БИЈЕЛА А	ДОМ
200Ц005Б	БИЈЕЛА Б	ДОМ
200Ц006	БИЈЕЉИНСКА ЦЕСТА - ДИО 1	I ОШ (ЈЕЛЕНКА ВОЋКИЋ)
200Ц007	БИЈЕЉИНСКА ЦЕСТА - ДИО 2	I ОШ (ЈЕЛЕНКА ВОЋКИЋ)
200Ц008	БИЈЕЉИНСКА ЦЕСТА - ДИО 3	I ОШ (ЈЕЛЕНКА ВОЋКИЋ)
200Ц009	БИЈЕЉИНСКА ЦЕСТА - ДИО 4	I ОШ (ЈЕЛЕНКА ВОЋКИЋ)
200Ц010	БОЋЕ	ДОМ
200Ц011	БОДЕРИШТЕ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц012А	БРЕЗОВО ПОЉЕ А	ОШ БРЕЗОВО ПОЉЕ
200Ц012Б	БРЕЗОВО ПОЉЕ Б	ОШ БРЕЗОВО ПОЉЕ
200Ц013	БРЕЗОВО ПОЉЕ СЕЛО	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц014А	БРКА А	ОШ БРКА
200Ц014Б	БРКА Б	ОШ БРКА
200Ц014Ц	БРКА Ц	ОШ БРКА
200Ц015	БРОД-ДИО 1	ОШ БРОД
200Ц016	БРОДУША - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц017	СУЉАГИЋА СОКАК-ДИО 1	ИГРАЛИШТЕ "ГАЈ"
200Ц018	БУКОВАЦ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц019	БУКВИК	ОШ БУКВИК
200Ц020	БУЗЕКАРА	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц021	ЦЕНТАР 2 - ДИО 1	ЕКОНОМСКА ШКОЛА
200Ц022	ЦЕНТАР 2 - ДИО 2	ЕКОНОМСКА ШКОЛА
200Ц023	ЦЕНТАР 2 - ДИО 3	ЕКОНОМСКА ШКОЛА
200Ц024	ЦЕНТАР 3 - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ (СОЛИТЕР БОСНА)
200Ц025	ЦЕНТАР 3 - ДИО 2	ЗГРАДА ГИМНАЗИЈЕ
200Ц026	ЦЕНТАР 3 - ДИО 3	ЗГРАДА ГИМНАЗИЈЕ
200Ц027	ЦЕНТАР 4 - ДИО 1	IV ОШ (ТАМАРА БЕГОВИЋ)
200Ц028	ЦЕНТАР 4 - ДИО 2	IV ОШ (ТАМАРА БЕГОВИЋ)
200Ц029	ЦЕНТАР 5 - ДИО 1	IV ОШ (ТАМАРА БЕГОВИЋ)

Код БМ	Назив БМ	Локација
200Ц030	ЦЕНТАР 5 - ДИО 2	СТАМБЕНО - (УЛАЗ 3)
200Ц031	ЦЕНТАР 5 - ДИО 3	ПРОСТОРИЈЕ МЗ (ЂЕРМАНОВИЋ)
200Ц032	ЦЕНТАР 5 - ДИО 4	ДИРЕКЦИЈА ЗА ФИНАСИЈЕ
200Ц033	ЦЕРИК	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц034	ЋОСЕТА	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц035	ДИЗДАРУША - ДИО 1	ДОМ
200Ц036А	ДОЊА СКАКАВАА	ОШ ДОЊА СКАКАВА
200Ц036Б	ДОЊА СКАКАВАБ	ОШ ДОЊА СКАКАВА
200Ц037	ДОЊЕ ДУБРАВИЦЕ	ОШ ДОЊЕ ДУБРАВИЦЕ
200Ц038	ДОЊИ БРЕЗИК - ДИО 1	ОШ ДОЊИ БРЕЗИК
200Ц039	ДОЊИ РАХИЋ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц040	ДОЊИ ЗОВИК	ДОМ
200Ц041	ДУБРАВЕ - СЕОЊАЦИ	ОШ ДУБРАВЕ
200Ц042	ГЛУХАКОВАЦ - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц043	ГЛУХАКОВАЦ - ДИО 2	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц044	ГОРИЦЕ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц045	ГОРЊА СКАКАВА	ОШ ГОРЊА СКАКАВА
200Ц046	ГОРЊЕ ДУБРАВИЦЕ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц047	ГОРЊИ БРЕЗИК	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц048А	ГОРЊИ РАХИЋ А	ОШ ГОРЊИ РАХИЋ
200Ц048Б	ГОРЊИ РАХИЋ Б	ОШ ГОРЊИ РАХИЋ
200Ц048Ц	ГОРЊИ РАХИЋ Ц	ОШ ГОРЊИ РАХИЋ
200Ц049	ГОРЊИ ЗОВИК	ОШ ГОРЊИ ЗОВИК
200Ц050А	ГРБАВИЦА А	ОШ ГРБАВИЦА
200Ц050Б	ГРБАВИЦА Б	ОШ ГРБАВИЦА
200Ц051	ГРЧИЦА - ДИО 1	ОШ ГРЧИЦА
200Ц052	ГРЧИЦА - ДИО 2	ОШ ГРЧИЦА
200Ц053	ГРЧИЦА - ДИО 3	ОШ ГРЧИЦА
200Ц054	ГРЧИЦА - ДИО 4	ОШ ГРЧИЦА
200Ц055	ГРЧИЦА - ДИО 5	ОШ ГРЧИЦА
200Ц056	ГРЕДИЦЕ 1 - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц057	ИЛИЋКА - ДИО 1	ОШ ИЛИЋКА
200Ц058	ИВИЦИ - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц059	ИВИЦИ - ДИО 2	ПРОСТОРИЈЕ ОФК БРЧКО
200Ц060	КЛАНАЦ - ДИО 1	ОШ КЛАНАЦ
200Ц061	КЛАНАЦ - ДИО 2	ОШ КЛАНАЦ
200Ц062	КОЛОБАРА - ДИО 1	III ОШ (ЗАИМ МУШАНОВИЋ)
200Ц063	КОЛОБАРА - ДИО 2	III ОШ (ЗАИМ МУШАНОВИЋ)
200Ц064	КРБЕТИ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц065	КРЕПШИЋ	ОШ КРЕПШИЋ
200Ц066	ЛИПОВАЦ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц067А	МАОЧА А	ДОМ

Код БМ	Назив БМ	Локација
200Ц067Б	МАОЧА Б	ДОМ
200Ц067Ц	МАОЧА Ц	ДОМ
200Ц067Д	МАОЧА Д	ДОМ
200Ц068	МАРКОВИЋ ПОЉЕ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц069	МЕРАЈЕ - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц070	МЕРАЈЕ - ДИО 2	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц071	МУЖИЋИ - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц072	МУЖИЋИ - ДИО 2	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц073	ОГРАЂЕНОВАЦ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц074	ОМЕРБЕГОВАЧА	ОШ ОМЕРБЕГОВАЧА
200Ц075А	ПАЛАНКА А	ДОМ
200Ц075Б	ПАЛАНКА Б	ДОМ
200Ц076	ПОЉАЦИ - ЈАГОДЊАК	ОШ ПОЉАЦИ
200Ц077	ПОПОВО ПОЉЕ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц078А	ПОТОЧАРИА	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц078Б	ПОТОЧАРИ Б	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц079	ПРИЈЕДОР	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц080	ПРУТАЧЕ	ОШ ПРУТАЧЕ
200Ц081	РАШЉАНИ	ОШ РАШЉАНИ
200Ц082	РАЖЉЕВО	ДОМ
200Ц083	РИЈЕКЕ - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц084	САНДИЋИ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц085А	ШАТОРОВИЋИ - РЕПИНО БРДОА	ПРОСТОРИЈЕ МЗ ШАТОРОВИЋИ
200Ц085Б	ШАТОРОВИЋИ - РЕПИНО БРДОБ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ ШАТОРОВИЋИ
200Ц086	СЛИЈЕПЧЕВИЋИ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц087	СРПСКА ВАРОШ - ЦЕНТАР 6 - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц088	СРПСКА ВАРОШ - ЦЕНТАР 6 - ДИО 2	IV ОШ (ТАМАРА БЕГОВИЋ)
200Ц089	СРПСКА ВАРОШ - ЦЕНТАР 6 - ДИО 3	ДОМ КУЛТУРЕ
200Ц090	СРПСКА ВАРОШ - ЦЕНТАР 6 - ДИО 4	IV ОШ (ТАМАРА БЕГОВИЋ)
200Ц091	СТАНОВИ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц092	СТАРИ РАСАДНИК - ДИО 1	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц093	СТАРИ РАСАДНИК - ДИО 2	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц094	СТОЛИН	ДРУШТВЕНЕ ПРОСТОРИЈЕ – МЗ ДОЊИ БРЕЗИК
200Ц095	ШТРЕПЦИ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц096	ТРЊАЦИ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц097	УЛИЦЕ	ОШ УЛИЦЕ
200Ц098	УЛОВИЋ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц099	ВИТАНОВИЋИ	ОШ ВИТАНОВИЋИ
200Ц100	ВУЧИЛОВАЦ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц101	ВУКШИЋ ГОРЊИ - ВУКШИЋ ДОЊИ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ ВУКШИЋ ГОРЊИ
200Ц102	ДИЗДАРУША - ДИО 2	ДОМ

Код БМ	Назив БМ	Локација
200Ц103	4. ЈУЛИ-ДИО 3	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц104	БРОД-ДИО 2	ОШ БРОД
200Ц105	СУЉАГИЋА СОКАК-ДИО 2	ИГРАЛИШТЕ "ГАЈ"
200Ц106	ЦЕНТАР 4-ДИО 3	IV О.Ш (ТАМАРА БЕГОВИЋ)
200Ц107	ЧАНДЕ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц108	ПЛАЗУЉЕ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц109	КЛАНАЦ - ДИО 3	ОШ КЛАНАЦ
200Ц110	БРЕЗИК	ОШ ДОЊИ БРЕЗИК
200Ц111	ДИЗДАРУША - ДИО 3	ДОМ
200Ц112	РИЈЕКЕ - ДИО 2	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц113	БИЈЕЉИНСКА ЦЕСТА - ДИО 5	И ОШ (ЈЕЛЕНКА ВОЋКИЋ)
200Ц114	ИВИЦИ - ДИО 3	ПРОСТОРИЈЕ ОФК БРЧКО
200Ц115	ЛАНИШТА	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц116	ИЛИЋКА - ДИО 2	ОШ ИЛИЋКА
200Ц117	ИЛИЋКА - ДИО 3	ОШ ИЛИЋКА
200Ц118	ИЛИЋКА - ДИО 4	ОШ ИЛИЋКА
200Ц119	ДОЊИ БРЕЗИК - ДИО 2	ОШ ДОЊИ БРЕЗИК
200Ц120	ГРЕДИЦЕ 1 - ДИО 2	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц121	КОЛОБАРА - ДИО 3	III ОШ (ЗАИМ МУШАНОВИЋ)
200Ц122	БРОДУША - ДИО 2	ПРОСТОРИЈЕ МЗ
200Ц123	СРПСКА ВАРОШ - ЦЕНТАР 6 - ДИО 5	IV ОШ (ТАМАРА БЕГОВИЋ)
200Ц124	ГРЕДИЦЕ 2	ПРОСТОРИЈЕ МЗ ГРЕДИЦЕ 2

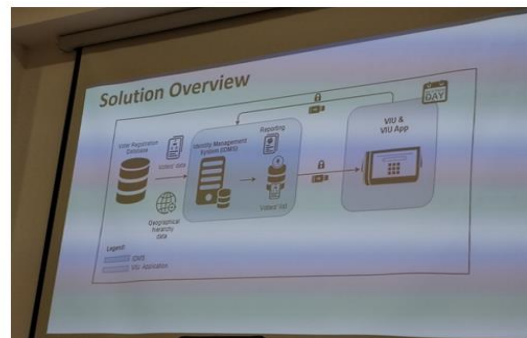
3.3. Технички аспект пилот пројекта 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача

188. У циљу усаглашавања свих аспеката спровођења пилот пројекта 3, у извјештајном периоду одржан је састанак (12.08.2024.) с представницима компаније Smartmatic⁸¹ која је изабрана од стране Мисије ОЕБС-а БиХ да обезбиједи хардверску и софтверску инфраструктуру за овај пилот пројекат. Сврха састанка је била представљање техничког рјешења по пилот пројекту биометријске идентификације и аутентификације бирача и утврђивање сљедећих активности.⁸² Поред представника ЦИК БиХ, састанку су присуствовали и представници IDDEEA-е, Demogasy International-а и Мисије ОЕБС-а у БиХ.

189. На састанку је презентирана опрема и статус апликације за идентификацију и аутентификацију бирача.

⁸¹ Yoslanie Benítez Ruza, производна менаџерица за дигиталну трансформацију и Juan Padron.

⁸² Састанку су присуствовали: испред ЦИК БиХ - председница, генерални секретар, шефови сектора/одсека и стручне службе.

Слика 7. Преглед рјешења за пилот пројекат 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача

190. Пројектно рјешење за идентификацију бирача на бирачком мјесту предвиђа коришћење биометријских података, од чега се отисак прста сматра најбезбједнијим видом идентификације. То подразумијева 3 корака: 1. Управљање идентитетом, 2. Биометријску идентификацију бирача која се врши путем уређаја (хардвер) и 3. Апликацију која похрањује све активности које су се догодиле коришћењем уређаја.
191. Током овог састанка договорено је да Smartmatic сачини техничке и безбједносне спецификације те их путем ОЕБС-а достави ЦИК БиХ; ЦИК БиХ се обавезао да ће након превода докумената планирати израду подзаконских аката у наредна два дана од окончања пријевода, те након тога упутити допис IDDEEA-и да се омогући приступ ЦБС-у.
192. Отворена питања која су требала бити адресирана у даљој изради апликације су била: а) Дефинисање коначног предлошка (темплате) апликације; б) Руковање / похрањивање слипа (папирни листић) који се издаје бирачу који је остварио бирачко право (ријешити питање коме се слип додјељује); ц) Давање ПИН кодова и давање могућности потписа (за одређене чланове или све чланове бирачког одбора) на слиповима који садржавају извјештај и д) Друга питања у изради апликације.
193. Дана, 23.09.2024. у Центру за едукацију ЦИК БиХ извршено је тестирање апликације и опреме по пилот пројекту 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача за чланове ЦИК БиХ и запосленике Секретаријата ЦИК БиХ уз присуство представника Smartmatic-а и Мисије ОЕБС-а у БиХ.

Слика 8. Тестирање апликације и опреме по пилот пројекту 3 - Биометријска идентификација и аутентификација бирача

194. Дана, 27. и 28.09.2024. године у Брчко дистрикту БиХ организована је демонстрација коришћења уређаја, при чему је више десетина грађана имало прилику да испроба уређаје и успјешно прође процес биометријске идентификације и аутентификације.

3.3.1. Начин спровођења Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача

195. Начин спровођења Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача, Систем за управљање идентитетом, дужности корисника и начин рада Система за управљање идентитетом, мјере заштите и безбједности, начин обраде података и извјештавање, те обрасци и потврде утврђени су у „Правилнику о начину спровођења Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача за Локалне изборе 2024. године на подручју Брчко дистрикта БиХ⁸³ који је усвојен на 60. сједници ЦИК БиХ одржаној 02.09.2024. године.

196. **Систем за управљање идентитетом** је скуп хардверских и софтверских компоненти који служи за процес идентификације и аутентификације бирача на бирачком мјесту. Систем за управљање идентитетом користи сљедеће податке о бирачима и бирачким мјестима: 1) Податке о бирачима из Централног бирачког списка, 2) Податке о бирачким мјестима, 3) Податке о важењу личних исправа, 4) Фотографију бирача и 5) Отисак прста што је регулисано у члану 5. Правилника о начину спровођења Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача (у даљем тексту Правилник).

⁸³ „Службени гласник БиХ“, број 61/24

197. Корисници Система за управљање идентитетом су администратор,⁸⁴ оператер⁸⁵, главни оператер⁸⁶, конфигуратор⁸⁷ и предсједник бирачког одбора⁸⁸ (Члан 6. Правилника).
198. **Припремне радње за коришћење уређаја на бирачком мјесту** обавља Конфигуратор који врши пријаву корисника на уређај за идентификацију бирача (VIU уређај)⁸⁹ уз коришћење достављених акредитива и приступних података. Унос шифре или назив бирачког мјеста врши се путем тастатуре на екрану. Након што је бирачко мјесто за које ће VIU уређај бити коришћен одабрано, систем приказује назив основне изборне јединице и адресу бирачког мјеста, те захтијева потврду додјеле бирачког мјеста. Потврдом бирачког мјеста од стране конфигуратора, VIU уређај је додијељен бирачком мјесту и није га могуће користити на другом бирачком мјесту, нити га може користити лице које нема акредитиве и овлашћења за рад на VIU уређају за то бирачко мјесто (Члан 7. Правилника).
199. **Преузимање и поставка опреме на бирачком мјесту** - Опрема за спровођење Пилот пројекта на бирачко мјесто доставља се најкасније 12 часова прије отварања бирачког мјеста у складу с чланом 29. Упутства о спровођењу Пилот пројекта на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија.⁹⁰ Приликом преузимања опреме коју чини VIU уређај, УСБ - меморијске картице, коверта и кутија за похрану потврда, заштитних печата са серијским бројем и средство и опрема за чишћење, оператер врши контролу примљене опреме, те утврђује да ли је иста комплетно достављена и без физичких оштећења о чему сачињава Записник.
200. Оператер опрему упаковану у оригиналној амбалажи поставља на бирачко мјесто у присуству предсједника и чланова бирачког одбора током уређења бирачког мјеста водећи рачуна да поставком опреме неће угрожавати рад и процедуре рада бирачког одбора на дан избора.
201. Опрема се поставља на дијелу простора до члана бирачког одбора задуженог за идентификацију бирача на бирачком мјесту. Постављање опреме обухвата сљедеће

⁸⁴ **Администратор** је запосленик Централне изборне комисије БиХ чија је дужност припрема, безбједност и конфигурација Система за управљање идентитетом.

⁸⁵ **Оператер** је именовано и обучено лице које преузима, поставља и дијагностикује уређај на бирачком мјесту, отвара бирачко мјесто, врши претрагу бирача у електронском изводу из Централног бирачког списка, аутентификацију и идентификацију бирача, издаје одговарајуће потврде, затвара бирачко мјесто, штампа почетни и завршни извјештај, пакује уређај, преноси податке с УСБ - картице и врши примопредају уређаја након завршеног процеса на бирачком мјесту.

⁸⁶ **Главни оператер** је именовано и обучено лице које је задужено за дијагностику уређаја, ресетовање приступних шифри, поставку датума и времена и замјену уређаја на бирачком мјесту у случају неисправности уређаја.

⁸⁷ **Конфигуратор** је задужен за припрему и похрану података на VIU уређају, подешавање параметара VIU уређаја што укључује поставку датума и времена рада уређаја, креирање Смарт картица и приступних пинова, те контролну проверу рада VIU уређаја прије упућивања на бирачко мјесто.

⁸⁸ **Предсједник бирачког одбора** је именовано лице од стране изборне комисије задужено да омогући несметан рад оператера, главног оператера и коришћења VIU уређаја на бирачком мјесту, те да одобри посебним Пин-ом и Смарт картицом почетак/крај рада VIU уређаја на бирачком мјесту, идентификацију и аутентификацију лица која се не могу идентификовати и аутентификовати путем биометријских података.

⁸⁹ (енг. VIU - Voter identification unit који се користи на бирачком мјесту који омогућава похрану, идентификацију бирача, те заштиту апликације и података.

⁹⁰ "Службени гласник БиХ", број 1/24

радње: постављање стола и столице, смјештај опреме у оригиналној амбалажи на сто и обезбјеђење извора напајања електричном енергијом за VIU уређај. Оператер је присутан на бирачком мјесту све док бирачки одбор не заврши с уређивањем простора бирачког мјеста и не напусти простор након закључавања и обезбјеђивања бирачког мјеста (члан 8. Правилника).

202. **Почетак рада и отварање бирачког мјеста** - Рад оператера на бирачком мјесту почиње један час прије отварања бирачког мјеста. Оператер врши отпакивање уређаја из оригиналне амбалаже, поставља УСБ – меморијску картицу,⁹¹ ставља заштитне печате на уређај, чисти читач отиска прста и прикључује уређај на извор електричне енергије⁹².
203. Затим, Оператер укључује VIU уређај и почиње с радом односно отвара процес идентификације и аутентификације бирача на VIU уређају који укључује сљедеће радње:
- а) Оператер се пријављује користећи свој ПИН код⁹³, те бира опцију идентификације бирача,
 - б) Апликација за идентификацију и аутентификацију бирача (у даљем тексту VIA апликација) потврђује да ли се радња може извести на тренутно подешени датум и вријеме, према времену отварања које је унапријед дефинисано као дозвољено за отварање, те приказује информације о изборима.
 - ц) Уколико је потребна двофакторска аутентификација (2ФА), председника бирачког одбора потврдиће је путем додијелене СМАРТ картице⁹⁴ и ПИН-а за почетак рада.
 - д) Након провјере приступних ПИН-ова и Смарт картице, VIU уређај почиње с радом, те омогућава штампање почетног Извјештаја.
 - е) VIU уређај отвара процес идентификације, потврђује да је бирачко мјесто отворено, те мијења статус VIU уређаја у "Отворено".
204. У случају да оператер или председник бирачког одбора нису у могућности спровести горе наведене радње, оператер обавјештава председника бирачког одбора и контактира Главног оператера за техничку подршку (члан 9. Правилника).

⁹¹ Посебна врста картице која омогућава похрану заштићених података

⁹² Радње утврђене у члану 31. Упутство о спровођењу Пилот пројеката

⁹³ ПИН - персонални идентификациони број је генерисана шифра за приступ VIU уређају или одобравање посебних процедура за идентификацију и аутентификацију.

⁹⁴ Посебна врста пластичних картица које у себи садрже микропроцесоре за похрањивање података и рад с VIA апликацијом и VIU уређајем за идентификацију и аутентификацију бирача на бирачком мјесту.

Извјештај о отварању бирачког мјеста

2024 LOKALNE IZVJEŠTAJ O OTVARANJU / IZVJEŠTAJ O OTVARANJU	
200 VRŠKO DISTRIKT VIN / БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ 200С006 ВИЈЕЛИНСКА ЦЕСТА - ДИО 1 / БИЈЕЛИНСКА ЦЕСТА - ДИО 1	
BROJ REGISTRIRANIH GLASACA / БРОЈ	100
BROJ VERIFICIRANIH GLASACA / БРОЈ ВЕРИФИКОВАНИХ БИРАЧА	0
..... OPERATER / ОПЕРАТЕ	
..... PREDSJEDNIK / ПРЕДСЈЕДНИК	
NAPOMENA / НАПОМЕНА	
06/10/2024 07:10:08 ENVV818A00000819 1.5.3 ABUKMMMMMMMMXXXXX JKLKL LLLLLLLLLLLLLLN NNNNNNNNNNNNNNNNNNNN GHJIOIOLLOLKHJAYUA	

Процес идентификације и аутентификације (члан 10. Правилника)

205. Поступак идентификације и аутентификације врши се у складу с чланом 32. Упутства о спровођењу Пилот пројеката и почиње по отварању бирачког мјеста, те истом приступају прво предсједник и чланови бирачког одбора који су уписани бирачи на том бирачком мјесту.
206. **Процес идентификације и аутентификације обухвата сљедеће радње и поступке** - По доласку на своје бирачко мјесто, бирач свој идентификациони документ предаје **оператеру** уређаја за биометријску идентификацију и аутентификацију, који провлачи лични документ тј. дио документа с машински читљивом зоном кроз МРЗ читач, или ручно уноси јединствени матични број-ЈМБ бирача, или име и презиме бирача и датум рођења у случају када је лични документ оштећен или нечитљив.
207. Након што је пронађен бирач који је уписан у изводу из Централног бирачког списка за гласање на овом бирачком мјесту који још није остварио своје бирачко право, VIU уређај исписује банер на екрану зелене боје и приказује детаљне инфомације о бирачу, укључујући и фотографију.
208. Бирачу код којег је успјешно извршена ауторизација личног документа и бирачког мјеста омогућава се узимање отиска прста (десни кажипрст) како би се извршило упоређивање података с подацима учитаним на VIU уређај за то бирачко мјесто. VIU уређај аутоматски провјерава квалитету скенираног отиска прста, те потврђује податке упоређивања, те се на екрану приказује визуелна потврда успјешне верификације, о чему се биљежи одговарајући ревизијски траг и штампа одговарајућа потврда. Бирач потврду убацује у посебну кутију, потписује се у извод из Централног бирачког списка и наставља процедуру гласања утврђену Правилником о спровођењу избора.

Потврда о верификацији

209. Бирачу који због свог физичког стања или немогућности система да преузме отисак прста, омогућава се поновно узимање отиска истог прста. Ову радњу могуће је поновити с истим прстом максимално три (3) пута за сваки од следећих прстију: кажипрст и палац десне руке, затим кажипрст и палац лијеве руке.
210. Уколико систем због квалитета преузетог отиска прста није могао идентификовати и аутентификовати бирача, омогућава се давање следећег отиска прста. Ако бирача није било могуће идентификовати путем отиска са свим прстима, тада ће идентификација бити урађена по процедури утврђеној у члану 11. овог Правилника која подразумијева да се том бирачу који је уписан на изводу из Централног бирачког списка за то бирачко мјесто дозволи гласање након што предсједник бирачког одбора путем ПИН-а и Смарт картице одобри исто. Затим се бирачу издаје потврда коју он убацује у посебну кутију, те наставља процедуру утврђену чланом 32. став (5) Упутства о спровођењу Пилот пројеката.
211. Током процеса идентификације и аутентификације, оператер је дужан повремено очистити зону читача отиска прста.
212. **Спрјечавање гласања више пута или гласања у име другог лица** - Уколико се процесом идентификације и аутентификације утврди да је бирач већ остварио бирачко право на бирачком мјесту или су идентификациони/аутентификовани подаци различити, укључује се аларм, на екрану се исписује банер црвене боје с информацијама о бирачу које су доступне, штампа одговарајућа потврда и биљеже подаци у ревизијским записима. Потврду оператер задржава и убацује у посебну коверту, обавјештава предсједника бирачког одбора да је бирач већ искористио бирачко право или је покушано гласање у име другог лица (члан 12 Правилника).

218. **Радње након избора - Члан 16. Правилника** – Бирачки одбор предаје опрему Техничару⁹⁵ на локацији изборне комисије, о чему се сачињава Записник у којем се констатује стање примљене опреме, вади УСБ меморија и упакује за доставу ЦИК-у БиХ. У ЦИК-у БиХ врши се читавање података путем Система за управљање идентитетом с УСБ меморије која је коришћена на сваком појединачном VIU уређају.
219. УСБ меморија садржи ревизијске записе идентификације и аутентификације бирача извршене током изборног дана, укључујући:
- Базу података идентификованих бирача,
 - Резултат подударана отисака прстију бирача током процеса идентификације и аутентификације,
 - Списак бирача који су идентификовани без подударана отисака прстију, и
 - Ревизијски записи забиљежени од стране VIU уређаја о свим активностима које су спроведене у VIU уређају.
220. Прије увоза података Систем за управљање идентитетом покреће провјеру интегритета пакета како би обезбједио безбједност и тачност садржаја УСБ меморије што укључује: провјеру генерисаних дигиталних потписа, те провјеру да ниједан претходни пакет/податак није увезен раније, након чега се врши увоз података у Систем за управљање идентитетом.
221. **Извјештавање** - За потребе израде Извјештаја утврђених чланом 34. Упутства о спровођењу Пилот пројеката, Систем за управљање идентитетом има могућност израде различитих извјештаја користећи податке консолидоване с VIU уређаја који укључују: 1) Статистику идентификације и аутентификације бирачима, Информације о бирачима и 3) Статус VIU уређаја (члан 17. Правилника).

3.3.2 Мјере безбједности и заштите уређаја и података

222. Мјере безбједности и заштите уређаја и података су регулисане у члану 18. Правилника.
223. Систем за идентификацију бирача укључује сљедеће мјере безбједности и заштите података и уређаја:
- а) Вишеструке слојеве безбједносних контрола,
 - б) Посебно дизајниран и урађен хардвер и софтвер,
 - ц) Посебно дорађен оперативни систем VIU уређај,
 - д) Уграђену заштиту од неовлашћеног приступа,
 - е) Физичко закључавање вањских портова,
 - ф) Шифриране и дигитално потписане информације и податке,
 - г) Похрањивањем процеса у дневничке записе.

⁹⁵ Техничар је лице које пружа техничку помоћ оператеру на дан избора.

224. Приступ серверу и подацима је могућ уз присуство овлашћеног представника ЦИК-а БиХ и овлашћеног лица извођача радова, при чему се користи шифра коју чине два дијела, од чега по један дио имају овлашћени представник ЦИК -а БиХ, а други дио овлашћени представник извођача радова. Приступни подаци са шифром похрањују се у двије одвојене коверте у сефу ЦИК-а БиХ. Детаљне мјере, начин, и врсте безбједности и заштите утврђене су Спецификацијом софтверских захтјева.
225. **Ограничење комуникације** - Комуникација VIU уређаја током изборног процеса на бирачком мјесту није могућа односно, размјена података између VIU уређаја и Система за управљање идентитетом врши се помоћу УСБ меморија које садрже шифриране конфигурационе податке. Током рада на бирачком мјесту, сви комуникациони портови на VIU уређају физички су блокирани како би се спријечила било која врста комуникације с вањским уређајем или системом што је регулисано у члану 19. Правилника.
226. **Обрасци извјештаја, потврда и акредитиви** који ће бити доступни приликом спровођења пилот пројекта 3 су:
- а) Образац Извјештај о отварању бирачког мјеста,
 - б) Образац Извјештај о затварању бирачког мјеста,
 - ц) Потврда о верификацији бирача,
 - д) Потврда о вишеструком гласању,
 - е) Потврда о погрешном бирачком мјесту,
 - ф) Образац одзив,
 - г) Образац Акредитива,
 - х) Записник о примопредаји.⁹⁶
227. Примјери образаца извјештаја су дати у претходном тексту, а у наставку је приказан Образац Акредитива.

⁹⁶ Члан 22 Правилника о начину спровођења Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача

Образац Акредитива

						
BOSNA I HERCEGOVINA CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO		БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА				
AKREDITIV _____ / АКРЕДИТИВ _____ / AKREDITIV _____						
POŠTOVANI _____,						
INFORMACIJE O VAŠEM BIRAČKOM MJESTU SU SLJEDEĆE: OPĆINA [MUNICIPALITY_CODE I IME] I BIRAČKO MJESTO: [POLLING_STATION_CODE I IME] /						
ПОШТОВАНИ _____,						
ИНФОРМАЦИЈЕ О ВАШЕМ БИРАЧКОМ МЈЕСТУ СУ СЛЈЕДЕЋЕ: ОПШТИНА [MUNICIPALITY_CODE I IME] И БИРАЧКО МЈЕСТО: [POLLING_STATION_CODE I IME]						
POŠTOVANI _____,						
INFORMACIJE O VAŠEM BIRAČKOM MJESTU SU SLJEDEĆE: OPĆINA [MUNICIPALITY_CODE I IME] I BIRAČKO MJESTO: [POLLING_STATION_CODE I IME] /						
<table border="1"><tr><td>УЛОГА / УЛОГА</td><td>PIN / KOD / КОД</td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr></table>			УЛОГА / УЛОГА	PIN / KOD / КОД		
УЛОГА / УЛОГА	PIN / KOD / КОД					
S POŠTOVANJE / С ПОШТОВАЊЕ						
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA BiH / ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА БиХ / SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BiH						

[MUNICIPALITY CODE AND NAME]						
[PS_CODE AND NAME]						
[POLLING STATION_ADDRESS]						

3.3.3 Уклањање података са Система за управљање идентитетом

228. Након спровођења Пилот пројекта 3 сви подаци са сервера и уређаја који се користе на бирачком мјесту, који омогућава похрану, идентификацију бирача те заштиту апликације и података (VIU уређај) трајно се уклањају у складу с чланом 23. Правилника о чувању и посебним мјерама техничке заштите личних података бирача на бирачким мјестима на којим се спроводе пилот пројекти 1. – Аутентификација бирача и трансмисија резултата и пилот пројекат 3. – Биометријска идентификација и аутентификација бирача за локалне изборе 2024.године.⁹⁷
229. Брисање података се врши одмах након избора у просторијама ЦИК БиХ уз присуство лица овлашћених од стране ЦИК БиХ посебном одлуком, о чему се сачињава Записник, а обавјештење о уништењу података се доставља IDDEEA-и.
230. У циљу заштите података који се обрађују у ЦИК-у БиХ донесен је **План безбједности**⁹⁸, који садржи техничке и организационе мјере за безбједност

⁹⁷ *Ибид.*, Члан 20.

⁹⁸ Акт Број: 05-02-2-1879-2/24 од 10.09.2024. године

података, у складу с одредбама Правилника о начину чувања и посебним мјерама техничке заштите.⁹⁹

3.3.4 Транспорт уређаја

231. Транспорт уређаја на којим су интегрисани лични подаци од ЦИК-а БиХ до изборне комисије основне изборне јединице у којој ће бити спроведен пилот пројекат до бирачког мјеста, односно од бирачког мјеста до изборне комисије основне изборне јединице и повратак до ЦИК-а БиХ, биће извршен уз надзор овлашћеног лица именованог од стране ЦИК-а БиХ, те уз полицијску пратњу.
232. Уређаји на којима су интегрисани лични подаци достављају се на бирачко мјесто један дан прије дана одржавања избора, те се закључавају на бирачком мјесту које обезбјеђује полиција.¹⁰⁰

3.3.5 Особље за спровођење пилот пројекта 3

233. ЦИК БиХ и представници Smartmatic-а су у периоду од 16. до 17.09.2024. године у Центру за едукацију ЦИК БиХ извршили обуку за тренере, за пилот пројекат 3. Полазници обуке су били тренери из Брчко дистрикта БиХ, представници IDDEEA-е, ИТ особље Секретаријата ЦИК БиХ и координатори за рад с ОИК/ГИК.
234. Надаље, за потребу спровођења пилот пројектата на бирачким мјестима у Брчко дистрикту БиХ путем јавног позива, планирано је ангажовање 10 главних оператера и 150 оператера.
235. Дана 27.09.2024. године ЦИК БиХ је донио Одлуку о именовању главних оператера и оператера за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за провођење пилот пројектата, а дана 02.10.2024. Одлуку о измјени и допуни одлуке о именовању главних оператера и оператера код спровођења пилот пројектата. За Пилот пројекат 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача именовано је 154 оператера.
236. Обука оператера за рад на бирачким мјестима у Брчко дистрикту БиХ је спроведена од 25. до 28.09.2024. године уз подршку Мисије ОЕБС-а у БиХ.

⁹⁹ „Службени гласник БиХ“, број 67/09

¹⁰⁰ Члан 16. Правилника о чувању и посебним мјерама техничке заштите личних података бирача на бирачким мјестима на којима се спроводи Пилот пројекат 1 – Аутентификација бирача и трансмисија резултата, и Пилот пројекат 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача за Локалне изборе 2024. године

3.4. Евалуација пројекта

237. На основу спроведених активности Пилот пројекат 3. и прикупљених података, Тим за спровођење Пилот пројекта 3. извршиће евалуацију и сачинити детаљан Извјештај о спроведеном Пилот пројекту 3. с препорукама, који ће доставити ЦИК БиХ на усвајање.¹⁰¹
238. Параметар за евалуацију успјешности апликације за идентификацију ће се односити на број успјешних аутентификација. Пилот пројектом ће се показати који је проценат квалитета отиска прста потребан за успјешну аутентификацију бирача.
239. Други параметар ће се односити на офлајн режим рада апликације на бирачком мјесту.
240. Трећи параметар успјешности апликације за идентификацију и аутентификацију бирача на спровођењу пилот пројекта су апликативни извјештаји.
241. Четврти параметар ће се односити на апликативну могућност извлачења статистичких показатеља који се односи на број бирача који су приступили идентификацији и аутентификацији разврстаних по spolu, животној доби, успјешним, неуспјешним идентификацијама, покушајима вишеструког гласања и сл.

3.5. Изазови

242. Током припрема за спровођењу пилот пројекта главни изазови су се огледали у чињеници да су сви кораци ЦИК БиХ били условљени активностима добављача и процес финализације подзаконских аката је настављен све до средине септембра 2024. године.
243. Врло кратки рокови на реализацији пројекта, недостатак адекватног ИТ особља у ЦИК БиХ, додатно је оптеретило рад институције у изборној години.
244. Имплементација пројекта је захтијевала ангажман додатног особља, оператера с одговарајућим ИТ квалификацијама који ће бити ангажовани на бирачким мјестима гдје ће се спроводити пилот пројекат 3.
245. Недовољан број пријављених кандидата на два јавна позива ЦИК БиХ за обављање послова оператера на бирачким мјестима због чега је ЦИК БиХ два пута расписао поновни јавни позив.
246. Имплементација пројекта је такође захтијевала доношење низа подзаконских аката и инструкција што није било предвиђено пројектним задатком.

¹⁰¹ Члан 21. Правилника о начину спровођења Пилот пројекта 3 – Биометријска идентификација и аутентификација бирача

4. Пилот пројекат 4 – Видео надзор на бирачким мјестима

247. Сврха видео надзора је имплементација пилот пројекта провјере могућности увођења изборних технологија на бирачка мјеста у виду надзора над процесом гласања и бројања, путем снимања аудио и видео технологијом у циљу заштите интегритета процеса гласања и бројања.
248. Пилот пројекат 4. спроводи се на 10 бирачких мјеста у 5 основних изборних јединица и то:
- а) Зеница
 - б) Центар Сарајево
 - ц) Бања Лука
 - д) Источно Ново Сарајево
 - е) Власеница
249. Овај пилот пројекат се финансира из средстава ЦИК БиХ. Посао набавке и инсталирања видео надзора је након спроведене јавне набавке додијељен компанији Artco Group d.o.o. Сарајево. Укупна вриједност оквирног споразума је 25.600,00 КМ без ПДВ-а, односно 29.652,00 КМ с ПДВ-ом.
250. Колегиј ЦИК-а БиХ је 02.07.2024. године именовано оперативни тим за спровођење пилот пројекта 4, а који је сачињен од 4 службеника Секретаријата ЦИК-а БиХ.¹⁰²

4.1. Легислатива

251. За потребе спровођења Пилот пројекта 4 - Видео надзор, поред опшних аката¹⁰³ који су припремљени и усвојени за све пилот пројекте, ЦИК БиХ је на 59. сједници одржаној 29.08.2024. године донио **Упутство о инсталацији, коришћењу опреме за видео надзор, преносу и чувању надзорних видео снимака, о одговорностима изборних комисија и бирачких одбора, те прекршајима због кршења прописаних правила - Пилот пројекат 4¹⁰⁴** (у даљем тексту Упутство). Надаље, ЦИК БиХ је припремио и Инструкцију за изборне комисије основних изборних јединица у којима се спроводи „Пилот пројекат 4 - Видео надзор на бирачким мјестима.
252. Предметним Упутством утврђује се начин инсталације и провјера функционалности опреме за видео надзор, коришћење опреме, вођење евиденција о поступку коришћења видео надзора, поступања у случају техничких проблема с

¹⁰² Записник с колегија Централне изборне комисије БиХ број: 63/2024 од 02.07.2024. године

¹⁰³ Одлука о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године (број 05-1-02-2-419-1/24 од 03.04.2024.), Одлука о измјенама и допунама Одлуке о дјелокругу примјене пилот пројекта Централне изборне комисије БиХ за Локалне изборе 2024. године (број 05-1-02-2-419-2/24 од 16.08.2024.), Упутство о спровођењу пилот пројекта на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија (број 05-1-02-2-601-1/24), Одлука о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројекта за Локалне изборе 2024. године (број 05-1-02-2-1581-1/24 од 16.08.2024.), Упутство о спровођењу пилот пројекта на Локалним изборима 2024. године уз употребу изборних технологија (број 05-1-02-2-601-1/24), Одлука о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројекта за Локалне изборе 2024. године (број 05-1-02-2-1581-1/24 од 16.08.2024.)

¹⁰⁴ „Службени гласник БиХ“ број 61/24

опремом, пренос и чување видео снимака, деинсталација и складиштење опреме до поврата ЦИК БиХ, одговорности надлежних органа који су у том смислу задужени за спровођење избора, као и прекршаји због кршења правила поступања с опремом за видео надзор.

4.2. Локација спровођења Пилот пројекта 4 - Видео надзор на бирачким мјестима

253. Пилот пројекат 4 – Видео надзор на бирачким мјестима за Локалне изборе 2024. године проводи се на 10 бирачких мјеста у пет основних изборних јединица што је регулисано у члану 4. Одлуке о одређивању бирачких мјеста за спровођење пилот пројекта за Локалне изборе 2024. године.

а) Зеница – 2 бирачка мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
093A017	ЦЕНТАР 1	ОШ “МЕША СЕЛИМОВИЋ”
093A020	ЦЕНТАР 4	ОШ “МЕША СЕЛИМОВИЋ”

б) Центар Сарајево – 2 бирачка мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
136A067	СКЕНДЕРИЈА 1	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ПОСЛОВНА ШКОЛА, СКЕНДЕРИЈА 70
136A069	СКЕНДЕРИЈА 3	ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ПОСЛОВНА ШКОЛА, СКЕНДЕРИЈА 70

ц) Бања Лука – 2 бирачка мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
034Б217	ЦЕНТАР 1/2	МЗ ЦЕНТАР СИМЕ ШОЛАЈЕ 7
034Б245	КУЉАНИ 3	П.Ш. ЈОВАН ФУЧИЋ КУЉАНИ

д) Источно Ново Сарајево – 2 бирачка мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
140Б005	ПЕТРОВИЋИ	ПРОСТОРИЈЕ МЗ ПЕТРОВИЋИ БР. 15
140Б010	ОШ “СВЕТИ САВА” - 1	УЛ. КАРАЂОРЂЕВА 1

е) Власеница – 2 бирачка мјеста

Код БМ	Назив БМ	Локација
103Б001	ОСНОВНА ШКОЛА	О.Ш. ВЛАСЕНИЦА
103Б009	БРЕГОВИ	О.Ш. ВЛАСЕНИЦА

4.3. Технички аспект пилот пројекта 4 – видео надзор на бирачким мјестима

254. Опрема за видео надзор укључује видео камеру с одговарајућим сталком, уређајем за локалну похрану података, те евентуално дисплеј за приказ видео снимака у реалном времену. (Члан 6. Упутства). Врста медија за похрану видео снимака одређује се од стране ЦИК-а БиХ према техничким спецификацијама коришћене опреме за видео надзор (у складу с чланом 4. Упутства).
255. ЦИК БиХ је 24.09.2024. године потписао уговор за набавку 10 сетова камера за надзор гласачке кутије и процес пребројавања гласачких листића. Испорука на бирачка мјеста ће се реализовати дан прије избора.
256. ЦИК БиХ с оператерима добављача провјерава правилно функционисање опреме за видео надзор прије него што је преда бирачким одборима на бирачким мјестима. Оператери добављача ће пружати техничку подршку ЦИК-у БиХ и бирачким одборима током изборног дана.

4.3.1 Начин спровођења Пилот пројекта 4 – видео надзор на бирачким мјестима

257. **Техничку опрему** за видео надзор Општинска изборна комисија доставља бирачком одбору на бирачким мјестима најкасније 12 часова прије отварања бирачких мјеста на дан одржавања избора. Бирачки одбор дужан је техничку опрему за видео надзор одмах након преузимања закључати на бирачком мјесту у присуству полиције и одговоран је за њихову безбједност од тренутка њиховог пријема до завршетка свих својих дужности (члан 5. Упутства).
258. **Инсталација и провјера опреме** - За инсталацију опреме, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за поврат надлежан је **оператер** којег ће именовати ЦИК БиХ што је регулисано у члану 7. Упутства. Оператер ће техничку опрему потребну за спровођење пилот пројекта у координацији с изборном комисијом инсталирати на бирачком мјесту одмах након закупања опреме од стране бирачког одбора, те провјерити функционалност достављене опреме о чему извјештава изборну комисију.
259. На дан избора **оператер** ће бити на бирачком мјесту најмање један (1) час прије отварања бирачког мјеста и поново провјерити функционалности опреме прије отварања бирачког мјеста, о чему извјештава изборну комисију путем предсједника бирачког одбора, а предсједник бирачког одбора дужан је омогућити приступ оператеру уз лица из члана 16. став (1) Правилника о спровођењу избора¹⁰⁵ (члан 8. Упутства).

¹⁰⁵ У том временском периоду само чланови бирачког одбора и акредитовани посматрачи могу бити присутни на бирачком мјесту.

260. **Руковање и коришћење опремом за видео надзор** - Видео надзор се поставља на видљиво мјесто унутар просторија гдје су организована бирачка мјеста, у близини извора напајања, како би се обезбиједило **снимање гласачке кутије током процеса гласања, а у току процеса бројања гласачких листића снима сто за бројање гласачких листића**. Како би се обезбиједила тајност гласања и заштита личних података, видео надзор се поставља на начин да не снима унутрашњост гласачких кабина, као ни улазак бирача на бирачко мјесто, процес гласања и излазак бирача с бирачког мјеста што је регулисано у члану 9. Упутства.
261. **Обавјештавање бирача о видео надзору бирачког мјеста** - Учесници изборног процеса биће обавијештени да је простор под видео надзором путем плаката постављених на улазу и унутар бирачког мјеста. ЦИК БиХ ће испоручити наведене плакате изборним комисијама заједно с опремом за видео надзор. Садржај плаката утврђује ЦИК БиХ (члан 15. Упутства). Како би се обезбиједила тајност гласања и заштита личних података, видео надзор се поставља на начин да се не снима унутрашњост гласачких кабина, као ни улазак бирача на бирачко мјесто, процес гласања и излазак бирача с бирачког мјеста.
262. **Снимање гласачког листића** - Приликом бројања гласачких листића чланови бирачког одбора који приступе бројању дужни су обезбиједити снимање сваког гласачког листића и јасно прочитати резултате гласања на том гласачком листићу. Снимање гласачког листића вршиће се на начин да се сваки гласачки листић окрене према видео камери и бирачки одбор гласно чита резултате с гласачког листића (члан 10. Упутства).

4.3.2 Мјере безбједности и заштите уређаја и података

263. **Одговорност изборних комисија и бирачких одбора** - Изборна комисија и бирачки одбори на бирачким мјестима одговорни су за обезбјеђење услова за инсталацију и коришћење опреме за видео надзор, надзор безбједности опреме и складиштење опреме и надзорних видео снимака до поврата ЦИК БиХ (члан 16. Упутства).
264. **Проблеми с опремом за видео надзор** не доводе до обуставе гласања нити до прекида рада бирачког одбора на бирачком мјесту. Оператер ће приступити рјешавању техничких проблема с опремом за видео надзор у случају да су исти отклоњиви, а ако их не успије ријешити обавијестиће ЦИК БиХ о насталом проблему, који помаже у рјешавању истог. Све активности и проблеме с опремом за видео надзор, као и трајање квара и начин на који су исти ријешени, оператер и предсједник бирачког одбора обавезни су забиљежити у Записнику о раду бирачког одбора (ЗАРБО) како је регулисано у члану 11. Упутства.
265. **Извјештај** - О цијелом поступку коришћења видео надзора води се посебна евиденција у Записнику о раду бирачког одбора (ЗАРБО) која садржи све податке везане за рад уређаја, те друга запажања од стране оператера и предсједника бирачког одбора (члан 12. Упутства).

266. **Деинсталација опреме** - Након завршетка рада бирачког одбора оператер ће деинсталирати и прописно запаковати техничку опрему. Оператер зауставља видео снимање, уклања медиј за похрану и ставља га у омотницу која се печати и коју потписује заједно с предсједником и члановима бирачког одбора, те означава омотницу бројем и локацијом бирачког мјеста, те записује дужину трајања видео снимања. Предсједник бирачког одбора дужан је да наведену опрему заједно с видео снимцима уз осјетљиви изборни материјал с бирачког мјеста достави изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата ЦИК БиХ (члан 13. Упутства).
267. **Чување видео снимака** - ЦИК БиХ је дужан обезбиједити правилно чување датотека које садрже видео снимке просторија гдје су организована бирачка мјеста, за период од 12 мјесеци од датума објаве потврђених резултата Локалних избора 2024. године у БиХ у Службеном гласнику БиХ. Протеком рока чувања ЦИК БиХ уништава видео снимке изузев ако надлежно тужилаштво затражи чување тих снимака. За уништавање видео снимака, ЦИК БиХ ће именовати посебну комисију о чему се сачињава посебан Записник (члан 14. Упутства).
268. **Коришћење видео снимака** - ЦИК БиХ има право увида у видео снимке с бирачких мјеста у сврху утврђивања чињеничног стања потребног за доношење одлука из своје надлежности, а што се остварује на основу посебног акта ЦИК БиХ (члан 17. Упутства).

4.3.3 Транспорт уређаја

269. Општинска изборна комисија, техничку опрему доставља бирачком одбору на бирачким мјестима најкасније 12 часова прије отварања бирачких мјеста на дан одржавања избора. (члан 5. Упутства).
270. Након завршетка рада бирачког одбора Предсједник бирачког одбора опрему заједно с видео снимцима уз осјетљиви изборни материјал с бирачког мјеста доставља изборној комисији, гдје се опрема складишти до поврата ЦИК БиХ (члан 13. Упутства).

4.3.4 Особље за спровођење пилот пројекта 4

271. За потребу спровођења пилот пројекта, ЦИК БиХ ће путем јавног позива ангажовати по два оператера у свакој од пет основних изборних јединица¹⁰⁶ (укупно 10) у којима ће бити спроведен овај тестни пројекат.
272. Дана 27.09.2024. године ЦИК БиХ је донијела Одлуку о именовању главних оператера и оператера за инсталацију, провјеру, рад на опреми, рјешавање техничких проблема, деинсталацију и припрему опреме за спровођење пилот пројекта¹⁰⁷, а дана 02.10.2024. Одлуку о измјени и допуни одлуке о именовању

¹⁰⁶ Зеница, Центар Сарајево, Бања Лука, Источно Ново Сарајево, Власеница.

¹⁰⁷ 71. сједница од 27.09.2024. године, број акта: 06-1-07-2323-1/24 од 27.09.2024. године

главних оператера и оператера код спровођења пилот пројеката¹⁰⁸. За Пилот пројекат 4 – Видео надзор именовано је 10 оператера.

4.4. Евалуација пројекта

273. Евалуација пилот пројекта 4 – “Видео надзор” ће бити извршена од стране тима за спровођење пилот пројекта 4, а на основу повратних информација с бирачких мјеста.
274. Потенцијални параметри за опсервацију успјешности пројекта би били следећи: да ли је коришћење видео опреме вршено досљедно како је прописано правним актима; да ли је опрема набављена транспарентно и одговорном процедуром, да ли се опрема користила ради очувања тајности гласања; да ли су бирачи били упознати да на бирачком мјесту постоји видео камера; да ли је правним документима регулисано шта камера снима, ко може приступити снимцима, каква треба бити квалитета камере, да ли ће снимци бити доступни јавности, могу ли се снимци користити на суду, ко ће надгледати и заштитити излаз камере, да ли је коришћење камера спријечило потенцијалне преваре, да ли су бирачи / посматрачи исказивали забринутост због коришћења видео камере на бирачком мјесту и слично.¹⁰⁹

4.5. Изазови

275. Имплементација пројекта је захтијевала одобрење буџета, ангажман додатног особља, оператера с одговарајућим ИТ квалификацијама који ће бити ангажовани на бирачким мјестима гдје ће се спроводити пилот пројекат 4. Овај проблем је превазиђен с добављачем видео опреме који је обезбиједио своје оператере.
276. Имплементација пројекта је такође била условљена координацијом активности с донаторима на осталим пилот пројектима, те доношењем подзаконских аката који регулишу употребу видео опреме на бирачком мјесту.

¹⁰⁸ 73. сједница ЦИК БИХ од 02.10.2024.

¹⁰⁹ Критерији за евалуацију дијелом преузети с <https://aceproject.org/electoral-advice/archive/questions/replies/291099047> Use of Cameras /Web cameras in Polling Stations as Confidence Building Measures

5. Наредне активности

277. ЦИК БиХ ће наставити с даљим активностима на имплементацији пилот пројеката у складу с извршењем обавеза имплементатора пројеката и усвојеним законским рјешењима.
278. Будући да изложеност пројеката ризицима никада није статична, ЦИК БиХ ће током спровођења пројеката указивати и пратити појаву ризика, те предлагати и захтијевати мјере за уклањање истих.
279. У сврху остварења појединачних циљева свих пилот пројеката, ЦИК БиХ треба наставити на изради припреме инструкција приручника за коришћење изборним технологија, обукама и тренинзима стручног особља за коришћење изборних технологија, независне провјере (аудит) ради повећања транспарентности и кредибилитета процеса, обезбјеђењу и рационализацији логистике, унапређењу инфраструктуре, додатног запошљавања итд.
280. ЦИК БиХ ће резултате анкете о увођењу изборних технологија приказати у сљедећем периодичном извјештају. Анкета је објављена на веб страници ЦИК-а БиХ 06.09.2024. године, а до 25.09.2024. године је 1200 лица испунило исту. Анкета ће бити активна до дана потврђивања резултата избора (најкасније до 06.11.2024. године).
281. По завршетку избора ЦИК БиХ ће сачинити свеобухватну студију изводљивости пилот пројеката.

6. Закључак

282. Организација и спровођење пилотирања изборних технологија за ЦИК БиХ су нове активности, које захтијевају дугорочнију припрему. Припремне активности које су укључивале развој подзаконских аката, корисничких упутстава и приручника, спровођење процедура везаних за ангажман особља, њихову обуку, тестирање те презентовање опреме и софтверских рјешења јавности, рађене су паралелно с редовним пословима на организацији Локалних избора 2024. године. Ово је био велики изазов.
283. Упркос чињеницама да је ЦИК БиХ каснио са свим активностима, све припремне активности су завршене до дана избора, а то смо успјели захваљујући снажном ангажману донатора и њихових експерата/тренера/оператера, те ангажману добављача који су нам на располагање ставили своје оператере.
284. Посебно истичемо да ЦИК БиХ недостају релевантна стручна знања из области увођења изборних технологија као и људски капацитети, јер већина особља запосленог у ИКТ одјелу посједује средњу стручну спрему.

285. Надаље, с аспекта припрема, свакако би било пожељније да су добављачи стигли раније, односно прије мјесеца јула/августа 2024. године, јер се реализација врло амбициозног плана ЦИК БиХ за спровођење пилот пројекта показала као посебан изазов. ЦИК БиХ је желио да тестира изборне технологије на репрезентативном узорку уз коришћење различитих технологија и поштовање критерија за које се сматрало да ће понудити свеобухватну повратну информацију о успјешности пилот пројекта (заступљеност бирачких мјеста из Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, број бирача, локација бирачког мјеста (градска, међуградска и рурална зона), те да ли бирачка мјеста испуњавају материјално-техничке услове, а посебно покривеност интернетом. Спровођење овог амбициозног плана захтијевало је ангажман великог броја људи, укључујући изборну администрацију ЦИК БиХ, особље ангажовано од стране донатора, добављаче, као и локалну изборну администрацију.
286. Уважавајући све изазове с којима смо били суочени током припреме пилот пројекта очекујемо да ће евалуација тестних пројекта уз коришћење различитих изборних технологија понудити научене лекције и одговоре на основу којих ћемо законодавцу моћи понудити релевантне информације о могућим исходима, користима и ризицима везаним за изборне технологије, које ће омогућити доношење одлука о изборним технологијама које су најбољи избор.

Списак слика:

СЛИКА 1 СЕТ ОПРЕМЕ ЗА БИРАЧКО МЈЕСТО: ПРЕНОСНИ РАЧУНАР, БАР КОД СКЕНЕР ЗА ДОКУМЕНТЕ, СКЕНЕР ОТИСАКА ПРСТИЈУ	10
СЛИКА 2 КВАЛИТЕТА ОТИСКА ПРСТА	21
СЛИКА 3 ПРЕГЛЕД ИЗВЈЕШТАЈА КОЈЕ САДРЖИ АПЛИКАЦИЈА ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ И АУТЕНТИФИКАЦИЈУ БИРАЧА	24
СЛИКА 4. ПРЕУЗИМАЊЕ СКЕНЕРА У СКЛОПУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПИЛОТ ПРОЈЕКТА 2. ОПТИЧКИ СКЕНЕРИ И АУТОМАТСКО ПРЕБРОЈАВАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА	33
СЛИКА 5. ПРЕЗЕНТАЦИЈА ПРОЦЕСА БИОМЕТРИЈСКЕ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ И АУТЕНТИФИКАЦИЈЕ У БРЧКО ДИСТРИКТУ БИХ	50
СЛИКА 6. ПРИМОПРЕДАЈА ОПРЕМЕ ЗА ПИЛОТ ПРОЈЕКАТ 3- БИОМЕТРИЈСКА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И АУТЕНТИФИКАЦИЈА БИРАЧА	50
СЛИКА 7. ПРЕГЛЕД РЈЕШЕЊА ЗА ПИЛОТ ПРОЈЕКАТ 3 - БИОМЕТРИЈСКА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И АУТЕНТИФИКАЦИЈА БИРАЧА	56
СЛИКА 8. ТЕСТИРАЊЕ АПЛИКАЦИЈЕ И ОПРЕМЕ ПО ПИЛОТ ПРОЈЕКТУ 3 – БИОМЕТРИЈСКА ИДЕНТИФИКАЦИЈА И АУТЕНТИФИКАЦИЈА БИРАЧА	57

Број: 04-2-50-4-1192-71/20

Сарајево, 02. 10. 2024. године

Предсједница

др Ирена Хациабдић